

2025/1765

3.9.2025

ROZHODNUTIE KOMISIE (EÚ) 2025/1765

z 11. apríla 2025

o opatrení štátnej pomoci SA.53630 (2020/C) – (ex 2019/FC) – Belgicko

Údajná pomoc poskytnutá spoločnosti Ladbrokes v súvislosti s virtuálnym stávkovaním

[oznámené pod číslom C(2025) 2174]

(Iba anglické znenie je autentické)

(text s významom pre EHP)

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 108 ods. 2 prvý pododsek,

so zreteľom na Dohodu o Európskom hospodárskom priestore, a najmä na jej článok 62 ods. 1 písm. a),

po vyzvaní zainteresovaných strán, aby predložili pripomienky v súlade s uvedenými ustanoveniami, a so zreteľom na tieto pripomienky,

Keďže:

1. POSTUP

- (1) Listom z 1. marca 2019 bola útvarom Komisie doručená sťažnosť, ktorú podali podniky Rocoluc NV a European Amusement Company NV (ďalej len „spoločnosť Rocoluc“ a „spoločnosť EAC“), belgické sesterské spoločnosti pôsobiace v sektore hazardných hier a stávk, a 23. februára 2024 ďalšia sťažnosť, ktorú podala ich sesterská spoločnosť V.D.B. Faculty NV (ďalej len „spoločnosť The Faculty“), ktorá takisto pôsobí v sektore hazardných hier s licenciou triedy II (všetky tri sesterské spoločnosti ďalej označované aj ako „sťažovatelia“).
- (2) Sťažovatelia tvrdia, že belgické orgány poskytli štátnu pomoc prostredníctvom „povolenia“ *ad hoc* belgickej spoločnosti Ladbrokes (registrovanej ako Derby S.A.) na prevádzkovanie virtuálnych stávk v Belgicku, ktoré jej bolo udelené bez primeranej protihodnoty (ďalej len „sporné opatrenie“). Spoločnosť Ladbrokes, držiteľ licencie triedy IV, je (medzinárodná) obchodná značka, pod ktorou pôsobí belgická spoločnosť Derby S.A., ktorá sa špecializuje na činnosti v oblasti hazardných hier a stávkovania a je dcérskou spoločnosťou nadnárodnej stávkovej a hernej spoločnosti Entain Holdings PLC (ďalej na účely tohto rozhodnutia sa všetci spolu ďalej ako „spoločnosť Ladbrokes“).
- (3) Listom z 2. septembra 2020 oznámila Komisia belgickým orgánom, že sa v súvislosti so sporným opatrením rozhodla začať konanie stanovené v článku 108 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie („ZFEÚ“) (ďalej len „rozhodnutie o začatí konania“) (¹).
- (4) Rozhodnutie Komisie o začatí konania bolo uverejnené v *Úradnom vestníku Európskej únie*. Komisia vyzvala zainteresované strany, aby predložili svoje pripomienky.
- (5) Belgické orgány predložili pripomienky k rozhodnutiu o začatí konania 9. októbra 2020. Spoločnosti Rocoluc a EAC predložili pripomienky k rozhodnutiu o začatí konania 18. novembra 2020. Komisia dostala pripomienky k rozhodnutiu o začatí konania od spoločnosti Ladbrokes 18. decembra 2020. Belgické orgány predložili svoje pripomienky k pripomienkam tretích strán 10. februára 2021.

(¹) Rozhodnutie Komisie z 2. septembra 2020 vo veci štátnej pomoci Štátna pomoc SA.53630 (2019/FC) – Belgicko – údajná pomoc poskytnutá spoločnosti Ladbrokes v súvislosti s virtuálnym stávkovaním (Ú. v. EÚ C 355, 23.10.2020, s. 6).

- (6) Dňa 26. mája 2021 po zrušení bez zachovania účinkov (s účinkami *ex tunc* k dátumu prijatia) kráľovského dekrétu o „hazardných hrách na virtuálnych športových podujatiach v kamenných herniach triedy IV“ zo 4. mája 2018 (ďalej len „kráľovský dekrét z roku 2018“) ⁽²⁾, sťažovatelia požiadali Komisiu, aby prijala opravné rozhodnutie o začatí konania s cieľom predĺžiť obdobie trvania údajnej pomoci, ktorej sa týka vyšetrovacie konanie.
- (7) Spoločnosť Ladbrokes predložila 9. septembra 2021 ďalšie podanie.
- (8) Komisia zaslala 28. októbra 2021 belgickým orgánom podania sťažovateľov a spoločnosti Ladbrokes spolu so žiadosťou o informácie, na ktorú belgické orgány odpovedali 30. novembra 2021.
- (9) Dňa 7. februára 2022 Komisia rovnako zaslala žiadosť o informácie belgickým orgánom, na ktorú tieto orgány odpovedali 9. marca 2022, 5. marca a 22. apríla 2022.
- (10) Dňa 23. februára 2023 sa uskutočnilo stretnutie útvarov Komisie so sťažovateľmi. Dňa 9. marca 2023 bolo Komisii doručené od sťažovateľov ďalšie podanie týkajúce sa selektívneho charakteru údajnej pomoci. Dňa 23. februára 2024 bolo Komisii doručené podanie belgickej spoločnosti The Faculty, ktorá pôsobí v sektore hazardných hier, týkajúce sa toho istého sporného opatrenia.
- (11) Komisia zaslala 8. marca 2024 belgickým orgánom žiadosť o informácie, v ktorej okrem iného požiadala o dodatočné vysvetlenia skutkovej a právnej situácie v oblasti virtuálnych stávok offline a online po retroaktívnom zrušení kráľovského dekrétu z roku 2018.
- (12) Dňa 8. marca 2024 Komisia informovala spoločnosť The Faculty, že jej podanie zaregistrovala ako všeobecné informácie o trhu. Dňa 14. marca 2024 zaslala spoločnosť The Faculty ďalší list, v ktorom požiadala o kvalifikovanie ako formálneho sťažovateľa. Dňa 20. marca 2024 Komisia zaslala spoločnosti The Faculty druhý list, v ktorom ju požiadala o doplňujúce informácie k sťažnosti.
- (13) Dňa 29. apríla 2024 sťažovatelia Rocoluc a EAC predložili list, v ktorom požiadali Komisiu o konanie v zmysle článku 265 ods. 2 ZFEÚ.
- (14) Dňa 21. mája 2024 belgické orgány predložili odpoveď na žiadosť o informácie, ktorú Komisia zaslala 8. marca 2024, po pripomienke z 3. mája 2024.
- (15) Dňa 14. júna 2024 Komisia zaslala belgickým orgánom ďalšie otázky, na ktoré tieto orgány odpovedali 19. júna 2024. Dňa 20. júna 2024 Komisia požiadala o dodatočné vysvetlenia prostredníctvom e-mailu, na ktorý belgické orgány odpovedali 28. júna 2024.
- (16) Dňa 31. júla 2024 sa Komisia na základe uvedených informácií získaných od sťažovateľov, údajného príjemcu spoločnosti Ladbrokes a belgických orgánov rozhodla rozšíriť rozsah svojho hĺbkového vyšetrovania a prijala doplňujúce rozhodnutie o začatí konania ⁽³⁾ (ďalej len „doplňujúce rozhodnutie o začatí konania“).
- (17) Komisia vyzvala zainteresované strany, aby predložili svoje pripomienky k zisteniam uvedeným v doplňujúcom rozhodnutí o začatí konania, ktoré predložili 25. novembra 2024, zatiaľ čo belgické orgány nepredložili žiadne pripomienky.
- (18) Dňa 12. novembra 2024 útvary Komisie požiadali spoločnosť Ladbrokes o ďalšie informácie a 22. novembra 2024, 9. decembra 2024 a 21. januára 2025 spoločnosť Ladbrokes predložila svoje pripomienky k doplňujúcemu rozhodnutiu o začatí konania a doplňujúce informácie.

⁽²⁾ «Arrêté royal relatif aux jeux de hasard sur des événements sportifs virtuels dans les établissements de jeux de hasard fixes de classe IV». Uverejnené v belgickom úradnom vestníku 9. mája 2018.

⁽³⁾ Štátna pomoc – Belgicko – Štátna pomoc SA.53630 (2019/FC) – Belgicko – údajná pomoc poskytnutá spoločnosti Ladbrokes v súvislosti s virtuálnym stávkovaním – Výzva na predloženie pripomienok v súlade s článkom 108 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Ú. v. EÚ C/2024/6307, 23.10.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/6307/oj>).

- (19) Dňa 23. januára 2025 Komisia zaslala belgickým orgánom pripomienky tretích strán k doplňujúcemu rozhodnutiu o začatí konania. Belgické orgány odpovedali 4. februára 2025 bez pripomienok.
- (20) Belgické orgány výnimočne súhlasili, že sa vzdajú práv vyplývajúcich z článku 342 ZFEÚ spolu s článkom 3 nariadenia č. 1/1958 ⁽⁴⁾ a že toto rozhodnutie sa prijme a notifikuje podľa článku 297 ZFEÚ v angličtine.

2. OPIS SPORNÉHO OPATRENIA

2.1. Predmet sťažnosti

- (21) Sťažovatelia spochybňujú preferenčné zaobchádzanie a „výhradné povolenie“, ktoré belgické orgány udelili spoločnosti Ladbrokes na poskytovanie virtuálnych stávok online a offline v Belgicku (ďalej len „sporné opatrenie“). Podľa sťažovateľov toto „povolenie“ viedlo k tomu, že spoločnosť Ladbrokes mala od roku 2014 *de facto* výlučné právo prevádzkovať virtuálne stávkovanie v Belgicku bez primeranej protihodnoty.
- (22) Sťažovatelia takisto tvrdia, že kráľovský dekrét zo 4. mája 2018 a rozsudok Štátnej rady („Conseil d'État“, čo je belgický Najvyšší správny súd) zo 7. mája 2021 priznávajú spoločnosti Ladbrokes výhodu, ktorá predstavuje neoprávnenú štátnu pomoc od belgického štátu, pretože sa tolerujú činnosti spoločnosti Ladbrokes v oblasti virtuálneho stávkovania, hoci tieto činnosti by boli podľa belgického práva nezákonné.
- (23) Pred opisom právneho rámca pre virtuálne stávkovanie a jeho vývoja v Belgicku sa pozornosť najprv venuje širšiemu kontextu právneho rámca pre sektor hazardných hier.

2.2. Právny rámec v oblasti hazardných hier v Belgicku

- (24) Hazardné hry („jeux d'hasard“) sú širokým pojmom, ktorý zahŕňa hry aj stávky („*paris*“).
- (25) Sektor hazardných hier v Belgicku je regulovaný a organizovaný zákonom o hazardných hrách, stávkovaní, herniach a ochrane hráčov zo 7. mája 1999 ⁽⁵⁾, zmeneným zákonom z 10. januára 2010 ⁽⁶⁾ (ďalej len „zákon o hazardných hrách“). Okrem toho sa ustanovenia zákona o hazardných hrách vykonávajú mnohými vykonávacími aktmi, kráľovskými dekrétmi (k dnešnému dňu ich je viac ako 100).
- (26) V Belgicku podľa článku 4 § 1 zákona o hazardných hrách platí zákaz hazardných hier, pokiaľ nie je udelená licencia na ich prevádzkovanie alebo pokiaľ nie je stanovená výnimka z požiadavky na licenciu. Komisia pre hazardné hry udeľuje rôzne druhy licencií na prevádzkovanie hazardných hier.

2.2.1. Vymedzenia pojmov „hazardné hry“ v Belgicku

- (27) Činnosti zahŕňajúce „automatizované hazardné hry“ sú vymedzené takto: „Akákoľvek hra alebo stávka, kde je vklad akéhokoľvek druhu, buď strata tohto vkladu aspoň jedným z hráčov alebo stávkujúcich, alebo zisk akéhokoľvek druhu pre aspoň jedného z hráčov, stávkujúcich alebo organizátorov hry alebo stávky a kde je náhoda dokonca vedľajším prvkom v priebehu hry, pri určení víťaza alebo určení výšky výhry“ ⁽⁷⁾.

⁽⁴⁾ Nariadenie Rady č. 1 z 15. apríla 1958 o používaní jazykov v Európskom hospodárskom spoločenstve (Ú. v. ES 17, 6.10.1958, s. 385/58, ELI: [http://data.europa.eu/eli/reg/1958/1\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/reg/1958/1(1)/oj)).

⁽⁵⁾ Zákon o hazardných hrách, stávkovaní, herniach a ochrane hráčov zo 7. mája 1999 („*Loi du 7 mai 1999 sur les jeux de hasard, les paris, les établissements de jeux de hasard et la protection des joueurs*“). Uverejnené v belgickom úradnom vestníku 30. decembra 1999.

⁽⁶⁾ Zákon z 10. januára 2010, ktorým sa mení zákon zo 7. mája 1999, pokiaľ ide o Komisiu pre hazardné hry („*Loi du 10 janvier 2010 modifiant la loi du 7 mai 1999 sur les jeux de hasard, les établissements de jeux de hasard et la protection des joueurs, en ce qui concerne la Commission des jeux de hasard*“). Uverejnené v belgickom úradnom vestníku 1. februára 2010.

⁽⁷⁾ <https://www.commissiondesjeuxdehasard.be/en/node/409>.

- (28) Vymedzenie pojmu hazardné hry (*jeux d'hasard*) zahŕňa široký rad činností. Inými slovami, v hazardných hrách hráč vsádza na výsledok hry alebo podujatia, ktoré majú neistý, náhodne určený výsledok, ktorý závisí od pravdepodobnosti (napr. hracie automaty). Hazardné hry sú špecifickou podskupinou hazardných hier, pri ktorých je výsledok úplne alebo čiastočne určený náhodou. Tieto hry si nevyžadujú zručnosť a zahŕňajú náhodný výsledok (napríklad hádzanie kockami, ťahanie kariet alebo otáčanie kolesom).
- (29) Na druhej strane, stávkovanie možno považovať za kategóriu hazardných hier, pri ktorých ide o predpovedanie výsledku budúceho reálneho podujatia na základe určitých kritérií (napr. stávkovanie na výsledok futbalového zápasu na základe relatívnej sily tímov). Na rozdiel od hazardných hier môže stávkovanie zahŕňať prvok zručnosti, pretože je založené na znalosti a analýze podujatia, na ktoré sa vsádza.

	Hazardné hry	Stávkovanie
Vymedzenie pojmu	Hry, v ktorých sú výsledky určené náhodou.	Predpovedanie výsledkov podujatí a vsádzanie peňazí.
Determinanty výsledku	Čisto alebo prevažne náhoda.	Prevažne ovplyvnené náhodou, ale môžu zahŕňať aj zručnosti.
Príklady	Ruleta, hracie automaty, lotérie.	Športové stávky, dostihy, kurzové stávky.
Regulácia	Prísne regulované ako hazardné hry.	Regulované ako hazardná hra, na ktorú je potrebná licencia na stávkovanie.

- (30) Pokiaľ ide o virtuálne stávkovanie, belgický právny rámec sa vyvíjal. Po prvé, regulačný a legislatívny rámec sa v priebehu času zmenil, čo sa prejavilo najmä v kráľovskom dekréte z roku 2018. Výsledkom bol súdny spor na vnútroštátnych súdoch, ktoré viedli k pozastaveniu platnosti a zrušeniu kráľovského dekrétu z roku 2018, ako aj rámcových oznámení Komisie pre hazardné hry z rokov 2012 a 2015 (pozri ďalej v odôvodnení 59). Po druhé, prístup Komisie pre hazardné hry sa vyvinul tak, že virtuálne stávkovanie sa považuje za také, ktoré patrí do kategórie stávkovania alebo automatizovaných hazardných hier. V tomto vyvíjajúcom sa výklade virtuálneho stávkovania v rôznych obdobiach sa zohľadňuje jeho zložitá povaha v kontexte belgických právnych predpisov o hazardných hrách. Je pozoruhodné, že v Belgicku ešte stále prebieha diskusia o tom, ako vymedziť a kvalifikovať virtuálne stávkovanie.

2.2.2. Licencie na hazardné hry a stávkovanie

- (31) V zákone o hazardných hrách sa stanovuje obmedzený počet druhov licencií, ktoré umožňujú prevádzkovanie určitých hazardných hier a herní stanovených zákonom. Podľa článku 25 zákona o hazardných hrách („*Kapitola III – Licencie*“) existuje deväť kategórií licencií (A, B, C, D, E, F1, F2, G1 a G2) a ďalšie licencie (A+, B+, C+ a F+).
- (32) V Belgicku existujú štyri triedy herní:
- Trieda I: pre kasína. Kasíno je herňa, v ktorej je povolené prevádzkovanie automatizovaných alebo neautomatizovaných hazardných hier. Na belgickom území je povolených len deväť kasín. V zákone o hazardných hrách sú uvedené územia obcí/miest, na ktorých sa môže prevádzkovať kasíno. Prevádzkovateľ kasína musí mať licenciu triedy A.
 - Trieda II: pre herne. Herne sú zariadenia, ktoré prevádzkujú len hazardné hry povolené belgickým kráľom. Prevádzkové pravidlá pre automatizované hazardné hry, ktoré sa môžu ponúkať v herniach triedy II, sú stanovené v kráľovskom dekréte z 8. apríla 2003. Prevádzkovateľ herne musí mať licenciu triedy B a môže ponúkať automatizované hazardné hry, ktoré môžu ponúkať najmä zariadenia triedy II s licenciou B.

- iii) Trieda III: pohostinstvá, ktoré poskytujú hazardné hry a automatizované hazardné hry so zníženými vkladmi. Pohostinstvá, ako sú kaviarne, musia mať licenciu triedy C.
 - iv) Trieda IV: pre stávkové kancelárie. Herne triedy IV sú miesta, kde prevádzkovatelia s licenciou F2 môžu prijímať stávky výlučne v mene držiteľa licencie F1 (organizátora činností stávkovania). Zariadenia triedy IV môžu za určitých podmienok ponúkať aj automatizované hazardné hry. Je zakázané prijímať stávky mimo herne triedy IV. Z tohto zákazu však existuje obmedzený počet výnimiek. Herňa triedy IV môže byť kamenná alebo mobilná. Kamenná herňa triedy IV je jasne ohraničená stála herňa, v ktorej sa ponúkajú stávky. Mobilná herňa triedy IV je dočasná herňa, takisto jasne ohraničená, v ktorej sa ponúkajú stávky počas podujatia, športovej hry alebo športovej súťaže. Licencie F2 sa môžu udeliť aj novinovým stánkom, ktoré môžu ponúkať stávky ako doplnkovú činnosť. Stávkovanie ponúkajú najmä herne triedy IV a vyžadujú si licenciu F1 alebo F2 ⁽⁸⁾.
- (33) Belgický zákonodarca zaviedol uzavretý systém udeľovania licencií. Ponúkanie hazardných hier a stávok online si vyžaduje licenciu online (licencia A+ pre online kasína, licencia B+ pre online herne a licencia F1+ pre online stávky).
- (34) Okrem toho si online licencia vyžaduje povinné fyzické pripojenie k belgickému územiu. Licenciu na ponúkanie rovnakých hazardných hier a stávok online („dodatočná“ online licencia A+, B+ alebo F1+) môžu získať len prevádzkovatelia, ktorí majú licenciu na prevádzku v reálnom svete (a sú držiteľmi hlavnej licencie A, B alebo F1).

2.2.3. Úloha Komisie pre hazardné hry

- (35) Komisia pre hazardné hry ⁽⁹⁾ bola zriadená zákonom o hazardných hrách zo 7. mája 1999 ako federálny orgán dohľadu v rámci Federálnej verejnej služby spravodlivosti (predtým ministerstvo spravodlivosti). Jej hlavnou úlohou je zabezpečiť prechod na legálne hry, pričom hlavným cieľom je ochrana hráčov. Medzi hlavné povinnosti Komisie pre hazardné hry patrí:
- poskytovanie odporúčaní vláde a parlamentu vo všetkých otázkach súvisiacich so zákonom o hazardných hrách;
 - udeľovanie licencií potrebných na prevádzkovanie hazardných hier a stávok, ako aj zabezpečenie ich proaktívneho riadenia;
 - monitorovanie dodržiavania zákona o hazardných hrách a vykonávanie sankčnej právomoci, ktorá zahŕňa ukladanie správnych sankcií (varovanie, pozastavenie alebo zrušenie licencie) a správnych pokút.

2.3. Právny rámec v oblasti virtuálneho stávkovania v Belgicku

2.3.1. Výklad virtuálneho stávkovania ako „stávkovania“ zo strany Komisie pre hazardné hry

- (36) Virtuálne stávkovanie je hazardnou hrou, ktorá sa v Belgicku prevádzkuje od roku 2011 a v rámci ktorej môžu hráči vsádzať na výsledok fiktívneho športového podujatia (napr. fiktívnych konských dostihov), pričom výsledky určuje generátorom náhodných čísel.
- (37) Pri virtuálnom stávkovaní sa kombinujú vlastnosti automatizovaných hazardných hier aj stávkovania. Kým výsledky určuje náhoda (hazardné hry), predpovedanie týchto výsledkov si môže vyžadovať aj určitý stupeň zručnosti (stávkovanie).
- (38) Zákon o hazardných hrách neobsahuje vymedzenie pojmu virtuálne stávkovanie, ani sa v ňom v dôsledku toho nepredpokladá (osobitná) licencia preň. To iba Komisia pre hazardné hry prvýkrát poskytla výklad o tom, ako kategorizovať virtuálne stávkovanie po tom, ako sa objavilo v Belgicku v roku 2011, jeho výklad však neskôr zrušila Štátna rada ⁽¹⁰⁾ na základe toho, že Komisia pre hazardné hry tým konala *ultra vires*.

⁽⁸⁾ Prevádzkovatelia s licenciou F2 môžu za určitých podmienok ponúkať stávkovanie aj mimo herne triedy IV.

⁽⁹⁾ <https://www.gamingcommission.be/en>.

⁽¹⁰⁾ Rozhodnutie 245.497 z 19. septembra 2019.

- (39) Konceptiu virtuálneho stávkovania posúdila Komisia pre hazardné hry v troch „rámcových oznámeniach“ alebo „memorandách“ („omkaderingsnota“ a „nota“) z 12. januára 2012 ⁽¹¹⁾, 17. apríla 2013 ⁽¹²⁾ a 1. júla 2015 ⁽¹³⁾. Za virtuálne stávkovanie považovala stávkovanie na (virtuálne) podujatia ⁽¹⁴⁾. Okrem toho sa všetky právne a regulačné povinnosti vzťahujúce sa na stávkovanie vzťahovali aj na virtuálne (športové) stávkovanie (napríklad povinnosť vyhotoviť záznam od sumy 1 000 EUR, počítačový protokol atď.) ⁽¹⁵⁾. Virtuálne stávkovanie sa preto považovalo za „stávky“, ktoré mohli využívať držiteľia licencií F1, F2 a F1+. Z toho vyplýva, že držiteľia licencie triedy F1 a licencie triedy F1+ mohli prevádzkovať virtuálne stávkovanie online a offline len prostredníctvom herní triedy IV.
- (40) Názory Komisie pre hazardné hry na virtuálne stávkovanie offline a online.
- Pokiaľ ide o offline prevádzku virtuálneho stávkovania, Komisia pre hazardné hry 12. januára 2012 vo svojom „Rámcovom oznámení k možnosti stávkovania na virtuálne podujatia“ preskúmala, „či zmenený zákon o hazardných hrách alebo jeho vykonávacie predpisy obsahujú právne námietky voči organizovaniu stávkovania na virtuálne (športové) podujatia“. Komisia pre hazardné hry dospela k záveru, že „organizovanie/ponuka stávkovania na virtuálne (športové) podujatia je v súlade s ustanoveniami zákona o hazardných hrách, keďže takéto stávkovanie sa považuje za stávkovanie na podujatia“. Komisia pre hazardné hry okrem iného uviedla, že „aby bolo možné pozorne sledovať tento vývoj – ktorý prináša sektoru dodatočnú ziskovosť ako kompenzáciu za investície potrebné v dôsledku zákona o hazardných hrách, jeho vykonávacích vyhlášok a technických protokolov – [...], mal by každý [držiteľ licencie] F1, ktorý chce organizovať takéto stávky, zaslať na tento účel sekretariátu [Komisie pre hazardné hry] [...] predbežnú žiadosť o povolenie [„goedkeuring“].“
 - Pokiaľ ide o virtuálne stávkovanie online, Komisia pre hazardné hry vydala v roku 2012 prostredníctvom webového sídla svojej internetovej skupiny usmernenia týkajúce sa tejto oblasti. Na ponúkajúce virtuálne stávkovanie online stačilo len oznámenie držiteľa licencie triedy F1+ Komisii pre hazardné hry.
- (41) Dňa 1. júla 2015 Komisia pre hazardné hry vo svojom „Rámcovom oznámení k možnosti uzatvárania stávok na virtuálne podujatia“ opätovne potvrdila, že neexistujú žiadne právne námietky voči ponuke stávok na virtuálne podujatia, ktoré Komisia pre hazardné hry stále považuje za stávky. Dňa 9. septembra 2015 Komisia pre hazardné hry potvrdila stanovisko prijaté v rámcovom oznámení z 1. júla 2015. Konštatovala, že virtuálne stávkovanie je výhodné pre „prevádzkovateľov“, a rozhodla sa zriadiť podvýbor s cieľom „ďalej analyzovať“ otázku virtuálneho stávkovania.
- (42) Pokiaľ ide o reguláciu virtuálneho stávkovania online, podvýbor konštatoval, že „predovšetkým žiadna zo strán v zásade nenamietala proti súčasnej regulácii virtuálneho stávkovania online prostredníctvom usmernení internetovej skupiny v tejto oblasti, čo umožňuje, aby sa toto odporúčanie ďalej obmedzilo na súčasnú reguláciu stávkovania offline prostredníctvom oznámenia z 1. júla 2015.“ Pokiaľ ide o reguláciu virtuálneho stávkovania offline, podvýbor v rámci politického hľadiska odporučil, aby sa virtuálne stávkovanie offline regulovalo prostredníctvom kráľovského dekrétu ako automatizovaná hazardná hra, a nie ako stávkovanie, a navrhol pozastaviť platnosť rámcového oznámenia z 1. júla 2015.

⁽¹¹⁾ „Omkaperingsnota aangaande de mogelijkheid tot het inrichten van weddenschappen op virtuele evenementen“. Belgické orgány sa domnievajú, že je veľmi pravdepodobné, že toto rámcové oznámenie bolo uverejnené na tejto stránke: www.gamingcommission.be/opencms/opencms/jhksweb_nl/gamingcommission/besl/wdsch/. Tam však nie je alebo už nie je verejne dostupná.

⁽¹²⁾ „Omkaperingsnota aangaande de mogelijkheid tot het inrichten van weddenschappen op virtuele evenementen“. Belgické orgány sa domnievajú, že je veľmi pravdepodobné, že toto rámcové oznámenie bolo uverejnené na tejto stránke: www.gamingcommission.be/opencms/opencms/jhksweb_nl/gamingcommission/besl/wdsch/. Tam však nie je alebo už nie je verejne dostupná.

⁽¹³⁾ „Nota: Weddenschappen op virtuele evenementen“. Podľa belgických orgánov bolo toto oznámenie uverejnené na tejto stránke: www.gamingcommission.be/opencms/opencms/jhksweb_nl/gamingcommission/besl/wdsch/. Tam však nie je alebo už nie je verejne dostupná.

⁽¹⁴⁾ Rámcové oznámenie z 12. januára 2012.

⁽¹⁵⁾ Rámcové oznámenie z 1. júla 2015.

2.3.2. Prijatie prvého právneho rámca upravujúceho virtuálne stávkovanie offline ako „automatizovanú hazardnú hru“

- (43) Dňa 4. mája 2018 bol prijatý kráľovský dekrét o „hazardných hrách na virtuálnych športových podujatiach v kamenných herniach triedy IV“⁽¹⁶⁾ (ďalej len „kráľovský dekrét z roku 2018“). V ňom sa virtuálne stávkovanie klasifikovalo ako „automatizovaná hazardná hra“ a ponúkať virtuálne stávkovanie v Belgicku sa umožnilo iba existujúcim prevádzkovateľom triedy IV. Podľa článku 2 kráľovského dekrétu z roku 2018 „[s]ú hazardné hry na virtuálnych športových podujatiach automatizované hazardné hry, pri ktorých môžu byť súčasne prijaté vklady hráča alebo viacerých hráčov na viacerých miestach na virtuálne športové podujatie, ktorého existenciu, kurzy spojené s podujatím a šanca na výhru určuje vzdialený server“. V článku 3 sa stanovilo, že „[h]azardné hry na virtuálnych športových podujatiach sú automatizované hazardné hry povolené v kamenných herniach triedy IV“. V článku 4 sa stanovuje, že počet automatizovaných herných zariadení na virtuálne športové podujatia v kamenných herniach triedy IV je obmedzený na dva. Vzhľadom na zákon o hazardných hrách⁽¹⁷⁾ sa kráľovským dekrétom z roku 2018 skutočne zavádzajú podmienky, za ktorých sa môžu v kamennej hri triedy IV⁽¹⁸⁾ prevádzkovať najviac dve automatizované hazardné hry ponúkajúce stávky na „činnosti podobné tým, ktoré ponúka stávková kancelária“ (t. j. virtuálne stávkové hry). Podľa kráľovského dekrétu z roku 2018 sa výslovným zaradením hazardných hier na virtuálnych športových podujatiach medzi automatizované hazardné hry v kamenných herniach triedy IV zaručuje základná ochrana hráčov. Z toho vyplýva, že na prevádzkovanie virtuálneho stávkovania nebolo potrebné žiadne povolenie. Pokiaľ je prevádzkovateľ držiteľom platnej licencie F1 alebo F2 a má kamennú herňu triedy IV, môže v kamennej hri triedy IV prevádzkovať maximálne dve virtuálne stávkové hry.
- (44) Virtuálne stávkovanie, ako je opísané v kráľovskom dekréte z roku 2018 (článok 2), si vyžaduje herné zariadenia pre viacerých hráčov, ktoré umožňujú viacerým hráčom vsádzať v rôznych stávkových kanceláriách v rovnakom čase na to isté virtuálne športové podujatie. K 30. januáru 2020 poskytovalo v Belgicku virtuálne stávkovanie offline najmenej päť prevádzkovateľov vrátane spoločnosti Ladbrokes.
- (45) Belgická štátna rada 7. mája 2021 so spätnou platnosťou zrušila kráľovský dekrét z roku 2018.

2.4. Klasifikácia licencií, ktorých držiteľmi sú sťažovatelia

- (46) Spoločnosti Rocoluc, EAC a The Faculty sú prepojené belgické spoločnosti, ktoré takisto majú rovnakého väčšinového vlastníka a rovnaké sídlo. Od roku 2005 vlastní spoločnosť Rocoluc z 50 % fyzická osoba a z 50 % iné subjekty. Spoločnosť EAC vlastní z polovice (50 %) spoločnosť Rocoluc a z polovice iné subjekty. Na čele spoločnosti The Faculty je od 15. apríla 2020 aj tá istá fyzická osoba ako výkonný riaditeľ. Opäť tá istá fyzická osoba vlastní 99,92 % akcií spoločnosti The Faculty.
- (47) Spoločnosti Rocoluc a EAC sú obe zariadenia triedy II a v čase podania sťažnosti boli držiteľmi licencií offline B a online B+.

⁽¹⁶⁾ «Arrêté royal relatif aux jeux de hasard sur des événements sportifs virtuels dans les établissements de jeux de hasard fixes de classe IV». Uverejnené v belgickom úradnom vestníku 9. mája 2018.

⁽¹⁷⁾ Článok 43/4 ods. 2 tretia veta, tretia zarážka zákona o hazardných hrách.

⁽¹⁸⁾ Podľa článku 43/4 odseku 2 tretej vety tretej zarážky zákona o hazardných hrách „Les établissements de jeux de hasard de classe IV sont des lieux exclusivement destinés à engager des paris autorisés conformément à la présente loi pour le compte de titulaires de la licence de classe F1. L'engagement de paris requiert une licence de classe F2.

Hormis les exceptions prévues au § 5, il est interdit d'engager des paris en dehors d'un établissement de jeux de hasard de classe IV.

[...]

§ 2. Les établissements de jeux de hasard de classe IV sont fixes ou mobiles.

Un établissement de jeux de hasard fixe est un établissement permanent, clairement délimité dans l'espace, dans lequel les paris sont exploités.

Un établissement de jeux de hasard fixe a pour destination exclusive l'engagement de paris à l'exception de:

— La vente de journaux spécialisés, de magazines de sport et de gadgets;

— La vente de boissons non alcoolisées;

— L'exploitation de maximum deux jeux de hasard automatiques qui proposent des paris sur des activités similaires à celles engagées dans l'agence de paris. Le Roi fixe les conditions auxquelles ces jeux de hasard peuvent être exploités“.

- (48) Rozsudkom z 25. júna 2024 vyhlásila Štátna rada licencie spoločnosti Rocoluc, konkrétne licencie B3892 (offline) a B3892+ (online), za nezákonné. Súdny spor o platnosť týchto licencií stále prebieha ⁽¹⁹⁾.
- (49) Spoločnosť The Faculty je zariadenie triedy III, ktoré je držiteľom licencie C, ktorá jej umožňuje prevádzkovať maximálne dva automatizované herné zariadenia a maximálne dva zariadenia so zníženými vkladmi v zariadení triedy III alebo v pohostinstve.

2.5. Klasifikácia licencií, ktoré vlastní spoločnosť Ladbrokes

- (50) Spoločnosť Ladbrokes je zariadenie triedy IV a je držiteľom týchto licencií:
- Licencia triedy F1 s číslom FA116428, ktorú udelila Komisia pre hazardné hry 2. februára 2011 a ktorá umožňuje prevádzku stávkovej kancelárie triedy IV.
 - Licencia triedy F2, ktorá umožňuje prijímať stávky v mene držiteľa licencie triedy F1 v kamennej alebo mobilnej herni triedy IV. Táto licencia zároveň umožňuje prijímať stávky mimo herne triedy IV v prípadoch uvedených v článku 43/4 ods. 1, 5 a 2 zákona o hazardných hrách.
 - Dodatočná licencia triedy F1+ umožňujúca prevádzkovanie stávok prostredníctvom nástrojov informačnej spoločnosti („online“) s číslom FA+116482, ktorú udelila Komisia pre hazardné hry 2. apríla 2014.

2.6. „Povolenia“ ad hoc na virtuálne stávkovanie

- (51) Dňa 9. februára 2014 spoločnosť Ladbrokes požiadala e-mailom Komisiu pre hazardné hry o stanovisko k jej plánu na spustenie nového produktu, stávkovania na virtuálne športové podujatia (týkajúce sa virtuálneho stávkovania v kamenných alebo „offline“ prevádzkach, t. j. v stávkových kanceláriách).
- (52) Dňa 10. februára 2014 odpovedal spoločnosti Ladbrokes prostredníctvom e-mailu úradník Komisie pre hazardné hry, ktorý nebol splnomocnený na zastupovanie: *„Po internej konzultácii vám môžem povedať, že váš projekt je v súlade s oznámením Komisie pre hazardné hry o virtuálnom stávkovaní offline. Preto vám môžem dať na to súhlas.“*
- (53) Po ďalšej e-mailovej žiadosti spoločnosti Ladbrokes z 5. marca 2015 (týkajúcej sa virtuálneho stávkovania online) Komisia pre hazardné hry v ten istý deň e-mailom potvrdila, že spoločnosť Ladbrokes môže prevádzkovať virtuálne stávkovanie online.
- (54) Dňa 9. septembra 2015 Komisia pre hazardné hry na základe reakcií zo sektora dospela k „novým poznatkom“ o klasifikácii virtuálneho stávkovania a zriadila subkomisiu, ktorá mala preskúmať, či sú na reguláciu virtuálneho stávkovania potrebné právne kroky.
- (55) Okrem spoločnosti Ladbrokes podali v rokoch 2015 a 2016 Komisii pre hazardné hry žiadosti o povolenie ponúkať virtuálne stávkovanie aj ďalší dvaja prevádzkovatelia triedy IV, spoločnosti Stanleybet ⁽²⁰⁾ a Sagevas ⁽²¹⁾.

⁽¹⁹⁾ Rozsudkom sa formálne nezrušili licencie, pretože v bode 4 výroku sa Štátna rada rozhodla znovu otvoriť túto otázku, aby generálny advokát (Auditeur Général) mohol zaujať stanovisko k žiadosti Komisie pre hazardné hry o zrušenie licencie. Listom zo 16. júla 2024 však Komisia pre hazardné hry stiahla túto žiadosť, ale Štátna rada formálne nezrušila licencie spoločnosti Rocoluc, vyššie citovaný rozsudok má však účinky neplatnosti licencií spoločnosti Rocoluc.

⁽²⁰⁾ Stanleybet Belgium S.A. (ďalej len „spoločnosť Stanleybet“), belgická spoločnosť, bola založená ako medzinárodná pobočka spoločnosti Stanley Leisure plc prevádzkujúcej športové stávkovanie a založenej v roku 1958 v Belfaste v Severnom Írsku. V roku 2005 začala spoločnosť Stanleybet svoju činnosť v Belgicku a ponúkala svoje produkty v stávkových kanceláriách a kníhkupectvách. Spoločnosť Stanleybet má licenciu od Komisie pre hazardné hry na poskytovanie stávkovania offline. Belgickí hráči môžu v niektorých kanceláriách využiť aj službu „Stávkovanie naživo“ a vsádzať na rôzne podujatia naživo. Pozri https://urldefense.com/v3/_https://shops.stanleybet.be/About_us.

⁽²¹⁾ Spoločnosť Sagevas S.A. (ďalej len „spoločnosť Sagevas“) je spoločnosť registrovaná v Belgicku pod číslom BE 832 457 166 a má licenciu belgickej Komisie pre hazardné hry pod číslom FA1 16764. Je to prevádzkovateľ triedy IV, ktorý ponúka online športové stávkovanie a v Belgicku pôsobí pod ochrannou známkou betFIRST, pozri <https://betfirst.dhnet.be/en/support/about-us/>.

- (56) Konkrétne 28. októbra 2015 požiadala spoločnosť Stanleybet o „povolenie“ na prevádzkovanie virtuálneho stávkovania. Komisia pre hazardné hry odpovedala, že vzhľadom na nedávne zriadenie subkomisie sa bude žiadosťou zaoberať až po tom, ako budú známe výsledky činnosti subkomisie. Spoločnosť Stanleybet predložila druhú žiadosť 17. júna 2016. Komisia pre hazardné hry pôvodne odpovedala, že predložený spis je neúplný. Následne, vzhľadom na plánované stretnutie o virtuálnom stávkovaní, ktoré bolo ohlásené na budúci mesiac, odpovedala 3. novembra 2016, že sa diskutuje o regulačnej iniciatíve týkajúcej sa virtuálneho stávkovania.
- (57) V roku 2016 napísal Komisii pre hazardné hry 23. augusta 2016 aj ďalší prevádzkovateľ, spoločnosť Sagevas. Komisia pre hazardné hry považovala jej žiadosť za neúplnú. Neskôr, 3. novembra 2016, v ten istý deň ako spoločnosti Stanleybet, Komisia pre hazardné hry odpovedala spoločnosti Sagevas v rovnakom duchu ako spoločnosti Stanleybet, že sa diskutuje o regulačnej iniciatíve týkajúcej sa virtuálneho stávkovania.
- (58) V správe z januára 2016 ⁽²²⁾, subkomisia odporučila vytvorenie osobitného právneho rámca pre virtuálne stávkovanie offline a pozastavenie platnosti rámcového oznámenia z 1. júla 2015. Odporučila aj pozastavenie „povolenia“ udeleného spoločnosti Ladbroke, ktoré má nadobudnúť účinnosť 1. apríla 2016, aby sa zabezpečilo prechodné obdobie v súlade s bežnými administratívnymi postupmi ⁽²³⁾.
- (59) Dňa 13. januára 2016 prijala Komisia pre hazardné hry na základe odporúčania subkomisie o potrebe prispôbiť regulačný rámec prvé prechodné rozhodnutie ⁽²⁴⁾, ktorým pozastavila platnosť rámcového oznámenia z roku 2015 s účinnosťou od 1. júna 2016 spolu s výkladom existujúcich pravidiel v zákone o hazardných hrách poskytnutých spoločnosti Ladbroke (tzv. povolenie). Komisia pre hazardné hry vo svojom rozhodnutí uviedla, že „súčasná práva úprava virtuálneho stávkovania offline v podobe oznámenia z 1. júla 2015 neposkytuje primeraný rámec pre takéto hry.“
- (60) Dňa 1. júna 2016 ⁽²⁵⁾ a 2. januára 2017 ⁽²⁶⁾ prijala Komisia pre hazardné hry dve ďalšie prechodné rozhodnutia, ktorými sa pozastavenie platnosti rámcového oznámenia a práva spoločnosti Ladbroke prevádzkovať virtuálne stávkovanie odkladá do 30. júna 2017 „z dôvodu právnej istoty“.

2.7. Pozastavenie „povolení“ na virtuálne stávkovanie

- (61) Dňa 31. mája 2017 vydal holandsky hovoriaci Súd prvého stupňa v Bruseli ⁽²⁷⁾ na žiadosť sťažovateľov predbežný rozsudok proti belgickému štátu. Súd usúdil, že virtuálne stávkovanie má *prima facie* znaky stávkovania aj automatizovaných hazardných hier, ale bez toho, aby virtuálne stávkovanie s určitosťou zaradil do jednej z týchto dvoch kategórií. Súd nariadil belgickému štátu pozastaviť „povolenie“ udelené spoločnosti Ladbroke s výhradou rozhodnutia vo veci samej alebo vytvorenia regulačného rámca pre virtuálne stávkovanie. Belgický štát podal proti tomuto rozsudku odvolanie, ktoré nemalo odkladný účinok. S cieľom vyhovieť tomuto rozsudku sa Komisia pre hazardné hry rozhodla zastaviť odklad pozastavenia platnosti oznámenia z 1. júla 2015, ktoré tak bolo pozastavené 1. júla 2017.

⁽²²⁾ „Avis de la Sous-commission concernant la réglementation souhaitée des „paris virtuels“ tant en ligne que hors ligne“.

⁽²³⁾ Výňatok zo správy: «Le Sous-commission conseille de prévoir une période transitoire raisonnable avant de suspendre la note compte tenu de l'approbation d'exploitation de ces jeux accordée précédemment aux agences de paris. Le terme habituel de 60 jours prévu pour les actes juridiques administratifs semble également approprié comme période de transition minimale dans ce cadre. La Sous-commission recommande donc de suspendre la note du 1er juillet 2015 en ce qui concerne l'exploitation des paris virtuels dans les agences de paris et l'approbation délivrée à Ladbroke, à compter du 1er avril 2016 jusqu'à ce que les modifications nécessaires aient été apportées aux arrêtés royaux et protocoles techniques correspondants pour les différentes catégories d'établissements de jeux.»

⁽²⁴⁾ „Nota: Beslissing van de Kansspelcommissie betreffende „virtuele weddenschappen“ (13 januari 2016)“.

⁽²⁵⁾ „Beslissing van de Kansspelcommissie betreffende „virtuele weddenschappen“ de dato 1 juni 2016“.

⁽²⁶⁾ Odkaz pochádza zo zasadnutia Komisie pre hazardné hry z 2. januára 2017, v ktorej sa uvádza: «Décision: La décision du 13 janvier 2016 est suspendue jusqu'au 30/06/2017 et aucune nouvelle autorisation d'exploiter ne sera mise à l'agenda: il n'y a pas d'objections. «Bolo to uvedené aj na webovom sídle Komisie pre hazardné hry:» 2.1.2017: «Note paris virtuels - Au cours de la réunion extraordinaire de la Commission des jeux de hasard d.d. 2 janvier 2017 on a décidé de prolonger la note d.d. 13/01/2016 concernant les paris virtuels jusqu'à 30/06/2017.»

⁽²⁷⁾ Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel, kamer 26, AR 2017/1272/A., 1/Rocoluc 2/European Amusement Company tegen de Belgische Staat.

- (62) V dôsledku toho nemal žiadny prevádzkovateľ vrátane spoločnosti Ladbrokes povolenie poskytovať virtuálne stávkovanie v Belgicku.
- (63) Napriek tomuto pozastaveniu spoločnosť Ladbrokes neprestala ponúkať virtuálne stávkovanie vo svojich stávkových kanceláriách. V dôsledku toho niekoľko prevádzkovateľov hazardných hier podalo na spoločnosť Ladbrokes žalobu, aby sa zdržala prevádzkovania virtuálnych stávkových zariadení ⁽²⁸⁾.
- (64) V rozsudku z 19. septembra 2019 Štátna rada rozhodla, že prostredníctvom rámcového oznámenia z 1. júla 2015 Komisia pre hazardné hry „umožnila organizovanie [virtuálneho stávkovania] bez toho, aby bola na to splnomocnená, zatiaľ čo zákon zo 7. mája 1999 to neumožňoval.“ Štátna rada preto zrušila tri rámcové oznámenia z 12. januára 2012, 17. apríla 2013 a 1. júla 2015 a prechodné rozhodnutie z 2. januára 2017, ktorým sa podľa Rady predĺžili účinky oznámenia z 1. júla 2015 a v ktorom sa výslovne uvádza, že do programu Komisie pre hazardné hry nemožno zaradiť žiadnu žiadosť o prevádzkovanie virtuálneho stávkovania.

2.8. Predbežné zistenia v rozhodnutí o začatí konania a v doplňujúcom rozhodnutí o začatí konania

2.8.1. Predbežné zistenia v rozhodnutí o začatí konania

- (65) Na základe informácií poskytnutých sťažovateľmi, spoločnosťou Ladbrokes a belgickými orgánmi, Komisia v rozhodnutí o začatí konania posúdila tvrdenia o možnej pomoci spoločnosti Ladbrokes v súvislosti s údajným výlučným právom prevádzkovať virtuálne stávkové služby v Belgicku.
- (66) Pri rozhodnutí o začatí konania sa vychádzalo z informácií, ktoré mala Komisia k dispozícii v čase jeho prijatia a ktoré poskytli belgické orgány a tretie strany. Komisia zaujala predbežné stanovisko, že sporné opatrenie môže predstavovať štátnu pomoc, pretože môže:
- spoločnosti Ladbrokes udeliť výhodu poskytnutú zo štátnych zdrojov vo forme *de facto* výlučného práva poskytovať virtuálne stávkovanie v Belgicku bez toho, aby za toto právo zaplatila primeranú protihodnotu,
 - byť selektívne, keďže sporné opatrenie sa vzťahovalo len na spoločnosť Ladbrokes,
 - byť pripísané Belgicku, keďže povolenie udelené spoločnosti Ladbrokes, ako aj rámcové oznámenie, na základe ktorého bolo toto povolenie udelené, boli prijaté Komisiou pre hazardné hry, ktorá je verejným orgánom,
 - narušiť hospodársku súťaž a ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi, keďže predmetná pomoc je prevádzkovou pomocou, ktorou sa posilňuje postavenie spoločnosti Ladbrokes v porovnaní s jej konkurentmi, a hazardné hry sú liberalizovaným, konkurenčným trhom, na ktorom okrem spoločnosti Ladbrokes pôsobia niekoľko subjektov, ako napríklad sťažovatelia, v Belgicku a spoločnosť Ladbrokes pôsobí v niekoľkých ďalších členských štátoch.
- (67) Na základe toho Komisia predbežne dospela k záveru, že spoločnosť Ladbrokes by v určitom období od 10. februára 2014 (t. j. e-mail, ktorým bolo spoločnosti Ladbrokes udelené povolenie na prevádzkovanie) do 4. mája 2018 (t. j. prijatie kráľovského dekrétu z roku 2018, ktorým sa upravuje virtuálne stávkovanie offline a zariadenia, ktorým sa povoľuje prevádzkovanie) požívala *de facto* výlučné právo na poskytovanie virtuálneho stávkovania v Belgicku bez zaplatenia osobitného (licenčného) poplatku.

⁽²⁸⁾ Konanie podané 7. augusta 2017 na Obchodnom súde v Bruseli. Súdny dvor vo svojom rozsudku z 28. marca 2018 (A/17/03428) nariadil spoločnosti Ladbrokes, aby sa zdržala prevádzkovania virtuálnych stávkových zariadení od tretieho dňa po oznámení rozsudku pod sankciou pravidelnej platby vo výške 10 000 EUR za každý deň omeškania.

- (68) Treba poznamenať, že niektoré skutočnosti opísané v rozhodnutí o začatí konania sa po prijatí tohto rozhodnutia zmenili. V nadväznosti na konanie, ktoré sa na vnútroštátnej úrovni začalo na návrh sťažovateľov, belgická štátna rada 7. mája 2021 so spätnou účinnosťou zrušila kráľovský dekrét z roku 2018 ⁽²⁹⁾. Zistila, že:
- podmienky prevádzkovania automatizovaných hazardných hier na virtuálnych športových podujatiach stanovené v kráľovskom dekrete z roku 2018 boli neúplné. Preto tým, že kráľovský dekrét z roku 2018 umožnil prostredníctvom prechodného režimu stanoveného v článkoch 19 a 20 kráľovského dekrétu ⁽³⁰⁾ prevádzkovanie hazardných hier na virtuálnych športových podujatiach, pričom ešte neboli stanovené všetky podmienky na ich prevádzkovanie, tento kráľovský dekrét z roku 2018 porušil článok 43/4 § 2 ods. 3 zákona o hazardných hrách,
 - žiadny dostatočný právny základ neumožňuje kráľovi delegovať na Komisiu pre hazardné hry právomoc prijať protokol (stanovený v článku 15 kráľovského dekrétu z roku 2018) ⁽³¹⁾ obsahujúci regulačné normy, či už sa týkajú podrobných alebo technických záležitostí. Keďže samotné zrušenie článku 15 by malo za následok revíziu kráľovského dekrétu z roku 2018, keďže by ho ponechalo v platnosti bez toho, aby sa vyžadovali všetky prevádzkové podmienky, ktoré kráľ považuje za potrebné, bolo potrebné zrušiť celý kráľovský dekrét z roku 2018.

2.8.2. Predbežné zistenia v doplňujúcom rozhodnutí o začatí konania

- (69) Po zrušení kráľovského dekrétu z roku 2018 sťažovatelia a belgické orgány predložili ďalšie pripomienky a informácie opísané v kapitolách 3 a 4 ďalej. Na tomto základe Komisia prijala doplňujúce rozhodnutie o začatí konania.
- (70) Podľa pôvodného predbežného stanoviska Komisie spoločnosť Ladbroke's pravdepodobne využívala *de facto* výlučné právo, a teda pomoc najskôr od 10. februára 2014 a najneskôr do 4. mája 2018. Komisia zmenila toto predbežné stanovisko tým, že v doplňujúcom rozhodnutí o začatí konania predĺžila možné trvanie opatrenia do dnešného dňa.
- (71) Komisia zistila, že bude musieť preskúmať, či dôsledky prechodného opatrenia obsiahnutého v článkoch 19 a 20 kráľovského dekrétu z roku 2018 prednostne zvýhodňujú spoločnosť Ladbroke's, keďže je jediným prevádzkovateľom, ktorý môže naďalej využívať virtuálne stávkové terminály, ktoré prevádzkoval pred prijatím kráľovského dekrétu z roku 2018, a to bez toho, aby musel tieto hry uviesť do súladu s protokolom, ktorý má prijať Komisia pre hazardné hry podľa článku 15 kráľovského dekrétu z roku 2018 (odôvodnenie 39 doplňujúceho rozhodnutia o začatí konania).
- (72) Komisia preto dospela k zmenenému predbežnému záveru, že spoločnosť Ladbroke's pravdepodobne mala *de facto* výlučné právo poskytovať virtuálne stávkovanie v Belgicku najskôr počas obdobia od 10. februára 2014 (odôvodnenie 49 doplňujúceho rozhodnutia o začatí konania).

⁽²⁹⁾ Belgická štátna rada, rozsudok č. 250.535 zo 7. mája 2021.

⁽³⁰⁾ V článku 19 kráľovského dekrétu z roku 2018 sa stanovuje: «Dans un délai de deux mois à compter de l'entrée en vigueur du présent arrêté, le titulaire de licence de classe F2 communique à la Commission des jeux de hasard le nombre d'appareils automatiques de jeux de hasard sur des événements sportifs virtuels qu'il exploite».

V článku 20 kráľovského dekrétu z roku 2018 sa stanovuje: «Après l'adoption, par la Commission des jeux de hasard, du protocole visé à l'article 15, alinéa 2, le titulaire de licence de classe F2 dispose d'un délai de trois mois pour se conformer audit protocole».

Podľa belgickej štátnej rady je účelom týchto dvoch ustanovení umožniť držiteľovi licencie triedy F2 obnoviť prevádzku herných zariadení na virtuálne športové podujatia, ktoré prevádzkoval, hneď ako nadobudne účinnosť kráľovský dekrét z roku 2018, a vyžadovať od neho len, aby svoje herné zariadenia uviedol do súladu s protokolom (podľa článku 15), ktorý má prijať Komisia pre hazardné hry tri mesiace po jeho prijatí.

⁽³¹⁾ V článku 15 kráľovského dekrétu z roku 2018 sa stanovuje, že: «Les protocoles de contrôle technique des jeux de hasard automatiques destinés à l'exploitation des établissements de jeux de hasard de classe IV et les protocoles en matière de règles de surveillance et de contrôle des jeux de hasard dans les établissements de jeux de hasard de classe IV, et les sites où des paris sont acceptés au sens de l'article 43/4, § 5, de la loi du 7 mai 1999 sur les jeux de hasard, les paris, les établissements de jeux de hasard et la protection des joueurs, en particulier moyennant un système informatique approprié, s'appliquent aux jeux de hasard sur des événements sportifs virtuels.

La Commission des jeux de hasard émet un protocole concernant les spécifications techniques nécessaires pour les jeux de hasard sur des événements sportifs virtuels.

Le protocole contient les informations suivantes: [...]».

- (73) Treba poznamenať, že Komisia v rozhodnutí o začatí konania (odôvodnenie 60), ako aj v doplňujúcom rozhodnutí o začatí konania (odôvodnenie 42) konštatovala, že belgické orgány neuviedli žiadne dôvody na podporu vyhlásenia, že sporné opatrenie by mohlo byť zlučiteľné s vnútorným trhom. Komisia takisto nemala žiadny náznak o tom, že by sa toto opatrenie, ak by predstavovalo štátnu pomoc, mohlo považovať za zlučiteľné s vnútorným trhom.

3. PRIPOMIENKY TRETÍCH STRÁN K ROZHODNUTIU O ZAČATÍ VYŠETROVANIA A DOPĽNÚJÚCIM ROZHODNUTIAM O ZAČATÍ VYŠETROVANIA

3.1. Pripomienky sťažovateľa

- (74) Sťažovatelia Rocoluc a EAC predložili svoje pripomienky k rozhodnutiu o začatí konania 18. novembra 2020, zatiaľ čo ich sesterská spoločnosť The Faculty zaslala svoju sťažnosť 23. februára 2024. Zhrnutie všetkých troch sťažností, ako aj ich následné doplňujúce pripomienky a informácie poskytnuté v rámci prešetrovania sú uvedené ďalej.

3.1.1. Pripomienky k výlučnosti spoločnosti Ladbrokes

- (75) Sťažovatelia Rocoluc a EAC vo svojom podaní z 18. novembra 2020 uviedli, že spoločnosť Ladbrokes aj belgický štát konali s cieľom zachovať nezákonné právo spoločnosti Ladbrokes prevádzkovať virtuálne stávkovanie a odradiť spoločnosti Rocoluc a EAC od konania proti tomuto nezákonnému stavu.
- (76) Spoločnosti Rocoluc a EAC tvrdia, že kráľovský dekrét z roku 2018 neumožňuje prevádzkovateľom triedy IV oprávnenie ponúkať virtuálne stávkovanie v Belgicku. Kráľovský dekrét z roku 2018 preto nemožno považovať za ukončenie neoprávnenej štátnej pomoci. Spoločnosti Rocoluc a EAC takisto poskytujú doplňujúce informácie týkajúce sa výšky neoprávnenej štátnej pomoci, ktorej vymáhanie od spoločnosti Ladbrokes by mala Komisia nariadiť belgickým orgánom.
- (77) Vo svojej sťažnosti z 23. februára 2024 však spoločnosť The Faculty zdôrazňuje, že na rozdiel od sťažnosti, ktorú podali spoločnosti Rocoluc a EAC, je jej sťažnosť zameraná konkrétne na pomoc spojenú s ponukou tzv. offline alebo kamenných virtuálnych stávkových hier v stávkových kanceláriách spoločnosti Ladbrokes. Okrem toho spoločnosť The Faculty konštatuje, že ako prevádzkovateľ herne triedy III nemôže byť aktívny online, a preto ju ponuka virtuálnych stávkových hier prostredníctvom webových sídel spoločnosti Ladbrokes negatívne neovplyvnila.
- (78) Podľa sťažovateľov spoločnosť Ladbrokes získala povolenie *ad hoc* mimo právneho rámca prostredníctvom dvoch e-mailov od Komisie pre hazardné hry z 10. februára 2014 (pre virtuálne stávkovanie offline v stávkových kanceláriách spoločnosti Ladbrokes) a 5. marca 2015 (pre virtuálne stávkovanie online na webovom sídle spoločnosti Ladbrokes).
- (79) Podľa názoru sťažovateľov údajná sporná pomoc zahŕňa štátne zdroje, pretože povolenie *ad hoc* v prospech spoločnosti Ladbrokes bolo udelené bezplatne. Belgické orgány sa teda vzdali svojho práva na značnú časť štátnych príjmov a poskytli spoločnosti Ladbrokes hospodársku výhodu. Pokiaľ ide o pripísateľnosť údajnej pomoci, sťažovatelia zdôrazňujú, že Komisia pre hazardné hry je správnym orgánom verejnej správy zriadeným v rámci federálnej verejnej služby pre spravodlivosť, a preto patrí do zodpovednosti ministra spravodlivosti.
- (80) Sťažovatelia uvádzajú, že výlučné právo a príslušná údajná štátna pomoc v súvislosti s virtuálnymi stávkovými hrami offline boli udelené 10. februára 2014, pretože nezákonné rámcové oznámenia Komisie pre hazardné hry boli osobitne navrhnuté tak, aby umožnili spoločnosti Ladbrokes výlučne prevádzkovať virtuálne stávkovanie. Základnou chybou Komisie pre hazardné hry teda nebolo odmietnutie odobrať spoločnosti Ladbrokes povolenie *ad hoc* v januári 2016, ale pôvodné udelenie povolenia vo februári 2014.
- (81) Okrem toho v súvislosti s dátumom ukončenia pomoci sťažovatelia zdôrazňujú, že po zrušení kráľovského dekrétu z roku 2018 rozsudkom Štátnej rady zo 7. mája 2021 sa kráľovský dekrét z roku 2018 musí považovať za neexistujúci a nemožno ho považovať za akt, ktorý umožňuje využívanie virtuálneho stávkovania v Belgicku. Zároveň to znamená, že dátum 4. mája 2018, ku ktorému bol prijatý zrušený kráľovský dekrét z roku 2018, už nie je relevantný na posúdenie trvania údajnej štátnej pomoci poskytnutej spoločnosti Ladbrokes.

- (82) V tejto súvislosti sťažovatelia tvrdia, že rozsudkom Štátnej rady by sa potvrdilo, že spoločnosť Ladbrokes v skutočnosti využívala selektívne opatrenie pomoci minimálne do 7. mája 2021 pre virtuálne stávkovania offline. Podľa ich názoru Štátna rada uviedla, že jediným účelom prechodného opatrenia stanoveného v článku 19 kráľovského dekrétu z roku 2018 bolo umožniť držiteľovi licencie F2, teda spoločnosti Ladbrokes, aby pokračoval v prevádzkovaní virtuálnych stávkových terminálov, ktoré prevádzkoval pred prijatím kráľovského dekrétu z roku 2018, a nemusel tieto hry zosúladiť s protokolom, ktorý má prijať Komisia pre hazardné hry podľa článku 15 kráľovského dekrétu z roku 2018.
- (83) Preto sa v kráľovskom dekréte z roku 2018 uvádza, že s výnimkou spoločnosti Ladbrokes, ktorá využíva uvedené prechodné opatrenie, sa v očakávaní prijatia protokolu nemôže ponúkať žiadne virtuálne stávkovanie. Preto podľa názoru sťažovateľov sa kráľovským dekrétom z roku 2018 len formalizoval *de facto* monopol spoločnosti Ladbrokes. Informujú však, že belgická Štátna rada by toto stanovisko neakceptovala. Rada zastávala názor, že prechodné opatrenie umožňujúce spoločnosti Ladbrokes ponúkať virtuálne stávkové hry pred tým, ako bude virtuálne stávkovanie definitívne právne upravené prijatím právneho aktu, v ktorom sa stanovujú potrebné podmienky virtuálneho stávkovania (okrem iného aj to, kde sa môže ponúkať), by nebolo v súlade so zákonom o hazardných hrách.
- (84) Spoločnosť The Faculty takisto tvrdí, že viacerí prevádzkovatelia hazardných hier úspešne podali žaloby proti belgickému štátu a/alebo spoločnosti Ladbrokes. Odvoláva sa na rozsudok z 28. marca 2018, v ktorom Obchodný súd v Bruseli rozhodol v prospech Belgickej profesijnej federácie majiteľov barov (*La Fédération des cafés de Belgique* ASBL) a nariadil spoločnosti Ladbrokes, aby ukončila svoju činnosť v oblasti virtuálneho stávkovania offline. Podľa spoločnosti The Faculty tento rozsudok neskôr potvrdil odvolací súd rozsudkom z 9. augusta 2019.

3.1.2. Pripomienky k uplatniteľnému rámcu v oblasti virtuálneho stávkovania v Belgicku

- (85) Po prvé, pokiaľ ide o uplatniteľný právny rámec, spoločnosti Rocoluc a EAC zdôrazňujú, že virtuálne stávkovanie je „hybridnou“ hazardnou hrou, ktorá sa nachádza na pomedzí stávkovania a automatizovaných hazardných hier. V tejto súvislosti sa odvolávajú na vyjadrenie belgických orgánov, podľa ktorého „nie je jednoduché zaradiť [tento hybridný produkt] do existujúceho právneho rámca zákona o hazardných hrách“.
- (86) Opätovne zdôrazňujú, že údajné výlučné právo udelené spoločnosti Ladbrokes bolo podľa belgického práva zjavne nezákonné, keďže bolo založené na nesprávnej kvalifikácii virtuálneho stávkovania.
- (87) Po druhé, tvrdia, že pochybnosti belgických orgánov o právnej hodnote rámcových oznámení prijatých Komisiou pre hazardné hry (odôvodnenie 49 rozhodnutia o začatí konania) sú obzvlášť primerané. Zdôrazňujú predovšetkým to, že v rámci prebiehajúceho konania pred vnútroštátnymi súdmi belgické orgány jednoznačne potvrdili, že povolenie udelené spoločnosti Ladbrokes na prevádzkovanie virtuálneho stávkovania v Belgicku nebolo „tradičnou“ licenciou na prevádzkovanie hazardných hier, ale povolením „*ad hoc*“, a že virtuálne stávkovanie je činnosťou, ktorá „nie je regulovaná zákonom o hazardných hrách“. Podľa ich názoru toto vyhlásenie jasne vyvracia argumentáciu, že povolenie spoločnosti Ladbrokes ponúkať virtuálne stávkovanie bolo založené na národnom referenčnom systéme stávok a tvorilo jeho súčasť. Okrem toho zdôrazňujú, že pochybnosti vyjadrené belgickými orgánmi nemožno zosúladiť so skutočnosťou, že Komisia pre hazardné hry uložila spoločnosti Ladbrokes dočasné pozastavenie licencie za to, že po 1. júli 2017 neprestala poskytovať virtuálne stávkovanie. Zároveň tvrdia, že Štátna rada v rozsudku z 19. septembra 2019 rozhodla, že zákon o hazardných hrách neumožňuje organizovanie virtuálneho stávkovania, a preto rámcové oznámenia zrušila.
- (88) Po tretie, poznamenávajú, že otázky týkajúce sa zverejnenia rámcových oznámení uvedených v rozhodnutí o začatí konania, v poznámkach pod čiarou č. 5 až 7 a v odôvodnení 49 už boli vyriešené v rámci konania o zrušení týchto rámcových oznámení pred belgickou Štátnou radou. V rámci tohto konania by spoločnosť Rocoluc preukázala, že pôvodné rámcové oznámenia z 12. januára 2012 a 17. apríla 2013 neboli zverejnené, ale boli spoločnosti Rocoluc oznámené až 14. apríla 2017 v rámci súdneho konania proti belgickému štátu. Komisia pre hazardné hry údajne tieto zistenia nespochybnila. Štátna rada preto rozhodla, že spoločnosť Rocoluc môže rozšíriť svoju činnosť na tieto rámcové oznámenia.

- (89) Po štvrté, uviedli, že hoci bol kráľovský dekrét z roku 2018 prijatý v snahe napraviť nezákonný charakter virtuálneho stávkovania, Komisia pre hazardné hry stále neprijala protokol s „potrebnými technickými požiadavkami na hazardné hry na virtuálnych športových podujatiach“, ktoré sú stanovené v článku 15 kráľovského dekrétu z roku 2018.

3.1.3. Pripomienky k vnútroštátnemu súdnemu konaniu v súvislosti s virtuálnym stávkovaním

- (90) V tejto súvislosti spoločnosti Rocoluc a EAC tvrdia, že v rozpore s tým, čo Komisia zrejme naznačuje (odôvodnenie 21 rozhodnutia o začatí konania), vnútroštátne súdne konania o zákonnosti rámcových oznámení nesúviseli s účinným pozastavením rámcových oznámení a povoleniami *ad hoc* spoločnosti Ladbrokes na prevádzkovanie virtuálneho stávkovania 1. júla 2017. Informujú aj o žalobe o náhradu škody spoločnosti Stanleybet proti belgickému štátu zo 14. decembra 2016, na základe ktorej Súdny dvor nariadil belgickému štátu nahradiť spoločnosti Stanleybet vzniknutú škodu.
- (91) Zároveň sťažovatelia informovali útvary Komisie, že 28. marca 2017 spoločnosti Rocoluc a EAC takisto podali žalobu o náhradu škody proti belgickým orgánom. Konanie by stále prebiehalo z dôvodu nevyriešených prípadov na odvolacom súde v Bruseli.
- (92) Ďalej vysvetľujú, že odvolanie podané spoločnosťou Ladbrokes proti príkazu na zastavenie činnosti z 15. februára 2018 stále prebieha na odvolacom súde v Bruseli. Odvolací súd v Bruseli však rozhodol o odvolaní spoločnosti Ladbrokes proti rozhodnutiu Obchodného súdu v Bruseli z 28. marca 2018. Odvolací súd vo svojom rozsudku z 9. augusta 2019 zamietol odvolanie spoločnosti Ladbrokes a potvrdil predchádzajúci príkaz vydaný proti spoločnosti Ladbrokes na ukončenie virtuálneho stávkovania. Spoločnosti Rocoluc a EAC však boli informované, že Fédération des Cafés de Belgique ASBL ⁽³²⁾ (ďalej len „FedCaf“) a belgické orgány uzavreli dohodu, na základe ktorej by sa belgické orgány zdržali ďalších krokov voči spoločnosti Ladbrokes.
- (93) Napokon spoločnosť Rocoluc opakuje svoje stanovisko, že v kráľovskom dekréte z roku 2018 sa nezohľadňuje hybridný charakter virtuálneho stávkovania a že prechodným ustanovením stanoveným v článku 19 kráľovského dekrétu z roku 2018 sa nezákonne odmeňuje spoločnosť Ladbrokes za to, že včas nezastavila nezákonné využívanie virtuálneho stávkovania, a zaručuje sa ním, že spoločnosť Ladbrokes môže naďalej využívať svoje povolenie *ad hoc*.

3.1.4. Pripomienky k trvaniu údajnej štátnej pomoci pre spoločnosť Ladbrokes

- (94) Spoločnosti Rocoluc a EAC sa domnievajú, že výlučné právo a príslušná údajná štátna pomoc udelené spoločnosti Ladbrokes by boli udelené 10. februára 2014. Pripomínajú, že rámcové oznámenia, ktoré považujú za nezákonné, boli od úplného začiatku navrhnuté tak, aby umožnili spoločnosti Ladbrokes výlučne prevádzkovať virtuálne stávkovanie v Belgicku. Rámcové oznámenia z rokov 2012 a 2013 by boli prijaté na základe žiadosti spoločnosti Ladbrokes a neboli by zverejnené. Až po oznámení v septembri 2015 v súvislosti so zriadením osobitnej subkomisie boli ostatní prevádzkovatelia hazardných hier informovaní o nezákonnom rámci v oblasti virtuálneho stávkovania.
- (95) Podľa názoru sťažovateľov Komisia pre hazardné hry po tom, ako boli ostatní prevádzkovatelia informovaní o možnosti ponúkať virtuálne stávkovanie, odmietla ostatným prevádzkovateľom prevádzkovať virtuálne stávkovanie. Podľa sťažovateľov zostala konkrétne bez odpovede žiadosť spoločnosti Stanleybet o povolenie podaná 28. októbra 2015, zatiaľ čo 10. februára 2014 a 5. marca 2015 spoločnosť Ladbrokes prijala potvrdenie na poskytovanie kamenného a online virtuálneho stávkovania za menej ako jeden deň. Tvrdia, že neexistuje žiadne objektívne odôvodnenie pre takéto rozdielne zaobchádzanie.
- (96) V reakcii na zistenie Komisie, že výlučné právo sa skončilo najneskôr 4. mája 2018 alebo najskôr 1. júla 2017 (odôvodnenie 55 rozhodnutia o začatí konania), sa spoločnosti Rocoluc a EAC domnievajú, že dátumom 4. mája 2018 (t. j. dátumom prijatia kráľovského dekrétu z roku 2018) sa preferenčné zaobchádzanie so spoločnosťou Ladbrokes neskončilo, a preto ho nemožno považovať za dátum, kedy by spoločnosť Ladbrokes už nemala prospech z neoprávnenej štátnej pomoci.

⁽³²⁾ FedCaf Belgium je nezisková organizácia založená 1. júna 2011. FedCaf Belgium je organizácia, ktorá obhajuje záujmy belgických majiteľov kaviární. Pozri: <http://www.fedcaf.be>.

- (97) Okrem toho opakujú, že Komisia pre hazardné hry neprijala protokol stanovený v článku 15 kráľovského dekrétu z roku 2018 s „potrebnými technickými požiadavkami na hazardné hry na virtuálnych športových podujatiach“, čo znamená, že akékoľvek prevádzkovanie virtuálneho stávkovania sa dovtedy považovalo za nezákonné. Pri absencii všeobecných, jasných a transparentných kritérií by belgické orgány mali pri povoľovaní a kontrole virtuálneho stávkovania v Belgicku nevyhnutne veľkú mieru voľnej úvahy. V dôsledku toho, aj keď spoločnosť Ladbroke už v súčasnosti nie je jediným prevádzkovateľom, ktorý ponúka virtuálne stávkovanie v Belgicku, by tolerancia belgického štátu voči službám virtuálneho stávkovania ponúkaným jedným prevádzkovateľom (alebo viacerými prevádzkovateľmi) stále predstavovala selektívnu štátnu pomoc poskytnutú tomuto (týmto) prevádzkovateľovi (prevádzkovateľom).

3.1.5. *Pripomienky k výške pomoci*

- (98) Spoločnosti Rocoluc a EAC sa domnievajú, že Komisia by bola schopná presne určiť výšku pomoci, ktorú dostala spoločnosť Ladbroke, a preto vyzývajú Komisiu, aby sama určila výšku pomoci a úrokov, ktoré majú belgické orgány vymáhať.
- (99) Sťažovatelia uvádzajú tabuľku s odhadmi pomoci, ktorú spoločnosť Ladbroke údajne získala na základe hrubých príjmov z hazardných hier v stávkových kanceláriách spoločnosti Ladbroke v roku 2017. Sťažovatelia tvrdia, že možno poukázať na protihodnotu, ktorú zaplatila Národná lotéria výmenou za výlučné právo prevádzkovať lotériové hry.

3.1.6. *Pripomienky k retroaktívnemu zrušeniu kráľovského dekrétu z roku 2018 v roku 2021*

- (100) Po prijatí rozhodnutia o začatí konania boli Komisii 26. mája 2021 doručené ďalšie podania sťažovateľov, v ktorých Komisiu informovali, že 7. mája 2021 bol kráľovský dekrét z roku 2018 so spätnou platnosťou zrušený (čo znamená, že by sa mal považovať za neexistujúci) a nemožno ho považovať za ukončenie údajnej pomoci poskytnutej spoločnosti Ladbroke.
- (101) Pokiaľ ide o trvanie údajnej pomoci, sťažovatelia sa domnievajú, že v nadväznosti na rozsudok Štátnej rady zo 7. mája 2021 by sa kráľovský dekrét z roku 2018 považoval za neexistujúci v belgickom práve, a preto ho nemožno považovať za akt umožňujúci využívanie virtuálneho stávkovania v Belgicku. Zároveň to znamená, že dátum 4. mája 2018, ku ktorému bol prijatý zrušený kráľovský dekrét z roku 2018, už nie je relevantný na posúdenie trvania údajnej štátnej pomoci poskytnutej spoločnosti Ladbroke.
- (102) Okrem toho sťažovatelia uviedli, že uvedeným rozsudkom Štátnej rady sa potvrdzuje, že spoločnosť Ladbroke využívala selektívne opatrenie pomoci minimálne do 7. mája 2021. Podľa ich názoru by belgické orgány naďalej tolerovali aktivity spoločnosti Ladbroke v oblasti virtuálneho stávkovania, hoci tieto aktivity sú podľa belgických zákonov nezákonné.
- (103) Sťažovatelia sa domnievajú, že rozsudkom Štátnej rady zo 7. mája 2021 by sa potvrdilo, že jediným účelom prechodného opatrenia stanoveného v článku 19 kráľovského dekrétu z roku 2018 bolo umožniť „držiteľovi licencie F2“⁽³³⁾, teda spoločnosti Ladbroke, pokračovať v prevádzkovaní virtuálnych stávkových terminálov, ktoré prevádzkoval pred prijatím kráľovského dekrétu z roku 2018, a nemusel tieto hry zosúladiť s protokolom, ktorý má prijať Komisia pre hazardné hry podľa článku 15 kráľovského dekrétu z roku 2018.

3.1.7. *Argumenty sťažovateľov na rozšírenie rozhodnutia o začatí konania*

- (104) Na stretnutí s útvarmi Komisie 23. februára 2023 sťažovatelia EAC a Rocoluc zopakovali žiadosť o vydanie opravného rozhodnutia o začatí konania, ktorým by sa predĺžilo trvanie údajnej pomoci. Tvrdili najmä, že retroaktívne zrušenie kráľovského dekrétu z roku 2018 predstavuje podstatnú zmenu. Príslušné obdobie prešetrovania by sa preto malo predĺžiť: i) do 7. mája 2021 v prípade virtuálneho stávkovania offline, pretože po tomto dátume už žiadni prevádzkovatelia nesmú prevádzkovať virtuálne stávkovanie offline ani ho reálne neprevádzkujú a ii) na neurčito v prípade virtuálneho stávkovania online, pretože aj napriek tomu, že v súčasnosti nie je povolené, spoločnosť Ladbroke stále ponúka virtuálne stávkovanie online.

⁽³³⁾ Sťažovatelia sa domnievajú, že spoločnosť Ladbroke bola jediným adresátom prechodného opatrenia.

- (105) Podľa sťažovateľov sa zrušenie kráľovského dekrétu z roku 2018, ktorým sa upravovalo len virtuálne stávkovanie offline, musí považovať za opatrenie, ktoré má rovnaké dôsledky pre virtuálne stávkovanie online. Napriek zrušeniu kráľovského dekrétu z roku 2018 však spoločnosť Ladbroke's naďalej ponúkala virtuálne stávkovanie online.
- (106) Dňa 23. februára 2024 Komisia prijala podanie od spoločnosti The Faculty, ktorá je držiteľom licencie C triedy III. Podanie sa týka toho istého sporného opatrenia, ale výlučne v súvislosti s údajnou pomocou spojenou s ponukou virtuálnych stávkových hier offline v stávkových kanceláriách spoločnosti Ladbroke's. Spoločnosť The Faculty totiž tvrdila, že ako prevádzkovateľ herne triedy III nemôže byť aktívna online, a preto ju ponuka virtuálnych stávkových hier prostredníctvom webového sídla (webových sídel) spoločnosti Ladbroke's negatívne neovplyvnila.

3.1.8. Pripomienky k doplňujúcemu rozhodnutiu o začatí konania

- (107) Ako predbežnú pripomienku uvádzajú spoločnosti Rocoluc a EAC vecnú chybu v odôvodneniach 8 a 24 doplňujúceho rozhodnutia o začatí konania, v ktorých sa nesprávne uvádza, že sťažovatelia a Komisia by sa stretli 23. februára 2023 namiesto 16. februára 2023.
- (108) Po druhé, pokiaľ ide o vymedzenie pojmu virtuálne stávkovanie, spoločnosti Rocoluc a EAC odkazujú na svoju sťažnosť z 1. marca 2019, v ktorej vysvetlili, že virtuálne stávkovanie sa týka „hybridného“ produktu, ktorý sa uskutočňuje na rozhraní medzi skutočným stávkovaním a automatizovanými hazardnými hrami. Hoci by belgické orgány výslovne potvrdili, že virtuálne stávkovanie je skutočne hybridným produktom, v skutočnosti by vždy popreli hybridný charakter virtuálneho stávkovania.
- (109) Podľa sťažovateľov bolo v kontexte rámcových oznámení Komisie pre hazardné hry virtuálne stávkovanie neoprávnene zrovnoprávnené s reálnym stávkovaním, zatiaľ čo v kráľovskom dekrete z roku 2018 bolo (opätovne) kvalifikované ako automatizovaná hazardná hra.
- (110) Po tretie, spoločnosti Rocoluc a EAC opakujú svoje pripomienky týkajúce sa posúdenia trvania neoprávnenej štátnej pomoci poskytnutej spoločnosti Ladbroke's, pričom odkazujú na svoje vyjadrenie z 18. novembra 2020.
- (111) V tejto súvislosti spoločnosti Rocoluc a EAC zdôraznili, že údajnú „neistotu“ v súvislosti s právnym rámcom uplatniteľným na virtuálne stávkovanie podporuje výlučne belgický štát (pozri odôvodnenia 58 až 60).
- (112) Pokiaľ ide o virtuálne stávkovanie online, spoločnosti Rocoluc a EAC pripomínajú, že podľa článku 43/8 zákona o hazardných hrách môžu byť tzv. doplnkové licencie A+, B+ alebo F1+ pre hazardné hry online udelené len na prevádzkovanie hier rovnakej povahy, aké sa ponúkajú v reálnom svete. Tvrdia, že vzhľadom na toto ustanovenie belgický štát predtým rozhodol, že povolenie spoločnosti Ladbroke's *ad hoc* na virtuálne stávkovanie online bolo spojené s jej povolením na virtuálne stávkovanie offline. Pokiaľ by teda spoločnosť Ladbroke's bola jediným prevádzkovateľom, ktorý by od belgických orgánov získal povolenie *ad hoc* na prevádzkovanie virtuálneho stávkovania vo svojich stávkových kanceláriách, bola by takisto jediným prevádzkovateľom, ktorý by mohol poskytovať virtuálne stávkovanie online, a jediným prevádzkovateľom, ktorý by skutočne získal nezákonné povolenie *ad hoc* na virtuálne stávkovanie online e-mailom z 5. marca 2015. Toto preferenčné zaobchádzanie by logicky pretrvávalo aj podľa kráľovského dekrétu z roku 2018. Spoločnosť Ladbroke's aj napriek zrušeniu kráľovského dekrétu z roku 2018 naďalej ponúka virtuálne stávkovanie online. Spoločnosť Ladbroke's by teda stále využívala neoprávnenú štátnu pomoc v súvislosti s virtuálnym stávkovaním online.

3.2. Pripomienky spoločnosti Ladbroke's

- (113) Spoločnosť Ladbroke's vo svojom podaní z 18. decembra 2020 predkladá pripomienky k rozhodnutiu o začatí konania. V doplňujúcich podaniach z 22. novembra 2024, 9. decembra 2024 a 21. januára 2025 predložila ďalšie pripomienky.

3.2.1. *Pripomienky k sťažovateľom, ktorí nemajú postavenie zainteresovaných strán*

- (114) Spoločnosť Ladbrokes informuje, že Štátna rada rozsudkom z 25. júna 2024 ⁽³⁴⁾ vyhlásila licencie spoločnosti Rocoluc, konkrétne licencie B3892 (offline) a B3892 + (online), za nezákonné. Podľa jej názoru mohla Štátna rada zrušiť uvedené povolenia len so spätnou účinnosťou.
- (115) Podľa spoločnosti Ladbrokes by preto spoločnosť Rocoluc už nemala záujem na tomto konaní, pretože podľa belgického práva nie je a nemôže byť aktívna v sektore hazardných hier. Spoločnosť Rocoluc preto nemožno považovať za sťažovateľa pôsobiaceho v sektore hazardných hier alebo aspoň za oprávneného konkurenta spoločnosti Ladbrokes. Preto by nebola „zainteresovanou stranou“ v zmysle článku 24 ods. 2 nariadenia Rady (EÚ) 2015/1589 ⁽³⁵⁾.

3.2.2. *Pripomienky k licenciám, ktorých držiteľom je spoločnosť Ladbrokes*

- (116) Spoločnosť Ladbrokes zdôrazňuje, že bola a stále je držiteľom všetkých požadovaných tried licencií udelených Komisiou pre hazardné hry, teda licencií F1, F1+ a niekoľkých licencií triedy F2, ktoré jej umožňujú prijímať stávky a organizovať a ponúkať stávky v Belgicku, a to online aj offline. Okrem toho spoločnosť Ladbrokes uvádza, že v tom čase bolo v Belgicku tridsaťpäť držiteľov licencie F1.

3.2.3. *Pripomienky k právnemu rámcu virtuálneho stávkovania v Belgicku*

- (117) Pokiaľ ide o virtuálne stávkovanie online, podľa názoru spoločnosti Ladbrokes stačilo oznámenie držiteľa licencie triedy F1+ Komisii pre hazardné hry. Spoločnosť Ladbrokes uvádza, že to vysvetľuje, prečo vo februári 2014 úradník Komisie pre hazardné hry, ktorý nebol splnomocnený na zastupovanie, prostredníctvom krátkého e-mailu potvrdil, že spoločnosť Ladbrokes môže začať offline stávkovanie na virtuálne podujatia a požiadal o ďalšie správy o tejto činnosti.
- (118) Spoločnosť Ladbrokes takisto uvádza, že z rovnakého dôvodu jej 5. marca 2015 opäť úradník Komisie pre hazardné hry, ktorý nebol splnomocnený na zastupovanie, prostredníctvom krátkého e-mailu potvrdil, že môže ponúkať virtuálne stávkovanie online prostredníctvom svojho webového sídla.
- (119) Spoločnosť Ladbrokes tvrdí, že Komisia pre hazardné hry by nemala právomoc zmeniť platné nariadenie prostredníctvom kráľovského dekrétu, ktorý môže navrhnúť a podpísať len príslušný minister.
- (120) Spoločnosť Ladbrokes vysvetlila, že 1. júna 2016 Komisia pre hazardné hry zmenila svoje stanovisko. Komisia pre hazardné hry i) potvrdila, že držiteľia licencie triedy F1 môžu podať novú žiadosť o ponúkanie virtuálneho stávkovania za podmienok stanovených v predchádzajúcom oznámení z 1. júla 2015; ii) rozhodla, že pozastaví platnosť rámcového oznámenia z 1. júla 2015 a udelené schválenie od nadobudnutia účinnosti kráľovského dekrétu z roku 2018 a iii) pokiaľ sa toto nadobudnutie účinnosti očakávalo 1. januára 2017, rozhodla o odložení dátumu pozastavenia platnosti uvedeného oznámenia do 1. januára 2017.
- (121) Dňa 2. januára 2017 Komisia pre hazardné hry opäť odložila nadobudnutie účinnosti pozastavenia platnosti oznámenia z 1. júla 2015, tentoraz na 30. júna 2017.
- (122) Komisia pre hazardné hry takisto rozhodla, že „na program rokovania nebude zaradené žiadne nové povolenie na prevádzku“. Spoločnosť Ladbrokes informuje, že 27. júla 2018 Komisia pre hazardné hry potrestala spoločnosť Ladbrokes rozhodnutím, ktorým pozastavila licenciu FA116428 spoločnosti Ladbrokes a licenciu FA + 116428 na obdobie jedného dňa, a to 3. septembra 2018.
- (123) Spoločnosť Ladbrokes ďalej tvrdí, že otázka zákonnosti prevádzkovania virtuálneho stávkovania ako „stávkovania“ zostáva otvorená. Podľa jej názoru by si argument, že by skutočne išlo o „stávkovanie“, na ktorého využívanie sa vzťahujú licencie F1, F2 a F1+, zachoval všetky svoje opodstatnenia. Túto otázku by však ešte riešil vnútroštátny súd, ktorý o nej zatiaľ nerozhodol.

⁽³⁴⁾ Rozsudok č. 260.246.

⁽³⁵⁾ Nariadenie Rady (EÚ) 2015/1589 z 13. júla 2015 stanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Ú. v. EÚ L 248, 24.9.2015, s. 9, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2015/1589/oj>).

3.2.4. Pripomienky k absencii „povolenia“ s platnými licenciami potrebnými na prevádzkovanie virtuálneho stávkovania

- (124) Spoločnosť Ladbrokes sa predbežne odvoláva na rozhodnutie o začatí konania, v ktorom Komisia uvádza, že „sa začalo vykonávať *de facto* výlučné právo spoločnosti Ladbrokes: „*najskôr 10. februára 2014, teda v deň, keď belgická Komisia pre hazardné hry (...) udelila spoločnosti Ladbrokes prostredníctvom e-mailu právo prevádzkovať virtuálne stávkovanie offline (odôvodnenie 53 rozhodnutia o začatí konania) (...)*“.
- (125) Spoločnosť Ladbrokes tvrdí, že táto veta je vecne nesprávna, a to v dvoch ohľadoch. Po prvé, Komisia pre hazardné hry by spoločnosti Ladbrokes neudelila žiadne práva. Potvrdila len, že licencie, ktoré už spoločnosť Ladbrokes má, umožňujú využívanie virtuálneho stávkovania. Po druhé, e-mailová správa Komisie pre hazardné hry z 10. februára 2014 sa netýka výlučnosti. Zatiaľ čo spoločnosť Ladbrokes ako držiteľ licencií F1, F1+ a F2 mala možnosť ponúkať virtuálne stávkovanie, to isté platilo aj pre ostatných držiteľov týchto platných licencií. Skutočnosť, že žiadny iný držiteľ licencie F1 nepožiadala Komisiu pre hazardné hry o povolenie prevádzkovať virtuálne stávkovanie, neznamená, že spoločnosť Ladbrokes má výlučné práva.
- (126) Spoločnosť Ladbrokes ďalej poznamenáva, že Komisia pre hazardné hry je oprávnená udeľovať iba osobitné triedy licencií na prevádzkovanie hazardných hier/stávkovania v súlade so zákonom o hazardných hrách. Zákon o hazardných hrách neumožňuje Komisii pre hazardné hry vydávať usmernenia so všeobecne záväzným účinkom. Spoločnosť Ladbrokes vysvetlila, že už v roku 2011 požiadala Komisiu pre hazardné hry o usmernenie k plánovanej novej činnosti, stávkovaniu na virtuálne podujatia, keďže ide o osvedčený postup v regulovanom odvetví.
- (127) Keďže virtuálne stávkovanie sa považovalo za stávkovanie a všetky právne a regulačné povinnosti vzťahujúce sa na stávkovanie sa vyhlásili za uplatniteľné na virtuálne stávkovanie, nebolo potrebné udeliť žiadnu osobitnú licenciu alebo povolenie na ich využívanie. Využívanie virtuálneho stávkovania už bolo zahrnuté v licenciách F1, F2 a F1+. Komisia pre hazardné hry preto spoločnosti Ladbrokes neudelila licenciu na virtuálne stávkovanie.
- (128) E-maily, ktoré Komisia pre hazardné hry zaslala 10. februára 2014 a 5. marca 2015, boli potvrdením, že spoločnosť Ladbrokes môže vykonávať svoju činnosť, pretože je držiteľom príslušných licencií. V každom prípade tieto e-maily, ktoré poslal úradník Komisie pre hazardné hry, ktorý nebol splnomocnený na zastupovanie, nemožno považovať za formálne povolenie, pretože nie sú stanovené v rámci zákona o hazardných hrách a nemajú ani žiadny iný právny základ. Mohli by sa považovať nanajvýš za jednoduché uznanie zo strany Komisie pre hazardné hry, že plánovaná činnosť patrí do rozsahu licencie F1, ktorú už spoločnosť Ladbrokes má, a preto je legálna.

3.2.5. Pripomienky k zámeru neposkytnúť výlučnosť spoločnosti Ladbrokes

- (129) Spoločnosť Ladbrokes tvrdí, že Komisia pre hazardné hry nemala v úmysle udeliť spoločnosti Ladbrokes výlučnosť akéhokoľvek druhu. Podľa jej názoru by výlučnosť bola v rozpore s cieľom politiky belgických orgánov, ktorým je „usmerňovanie“. S výnimkou *Loterie Nationale* (spoločnosti, ktorá je v úplnom vlastníctve belgického štátu) by sa belgické orgány snažili uspokojiť dopyt zákazníkov tým, že by o tento dopyt súperilo viacero regulovaných subjektov. Spoločnosť Ladbrokes sa navyše odvoláva na rámcové oznámenia Komisie pre hazardné hry, ktoré potvrdzujú zákonnosť stávkovania na virtuálne podujatia pre každého držiteľa licencie F1 z 12. januára 2012, 17. apríla 2013 a 1. júla 2015. Všetci títo prevádzkovatelia mohli začať s virtuálnym stávkovaním, ale žiadny z nich to v tom čase neurobil, pravdepodobne z dôvodu výšky investícií a podnikateľského rizika.
- (130) Okrem toho bolo od 13. januára 2016 (dátum rozhodnutia o pozastavení platnosti rámcového oznámenia z 1. júla 2015) „povolenie“ spoločnosti Ladbrokes pozastavené. Spoločnosť Ladbrokes preto mala od 1. júna 2016 skutočne prestať ponúkať virtuálne stávkovanie, pričom tento dátum bol neskôr upravený na 30. júna 2017. Spoločnosť Ladbrokes v tejto súvislosti tvrdí, že musela fungovať v neistote, že bude musieť kedykoľvek činnosť zastaviť. Preto neexistovalo jasnejšie potvrdenie, že spoločnosti Ladbrokes nebola udelená žiadna výlučnosť.

- (131) Spoločnosť Ladbroke poukázala na to, že v roku 2015 a 2016 sa dvaja konkurenti, t. j. spoločnosti Stanleybet a Sagevas, rozhodli požiadať o takéto „povolenie“, t. j. oznámili, že budú ponúkať virtuálne stávkovanie. Podľa spoločnosti Ladbroke Komisia pre hazardné hry považovala žiadosť podanú spoločnosťou Stanleybet za neúplnú. Pokiaľ ide o spoločnosť Sagevas, zverejnila, že bude prevádzkovať virtuálne stávkovanie bez akéhokoľvek „povolenia“ od Komisie pre hazardné hry s vedomím, že nebude existovať žiadna kontrola. Podľa názoru spoločnosti Ladbroke Komisia pre hazardné hry výslovne informovala o tomto vyhlásení vo svojom oznámení z 2. januára 2017 bez toho, aby oznámila, že nebudú prijaté žiadne opatrenia v oblasti presadzovania práva. Samotná skutočnosť, že tieto žiadosti boli podané, by svedčila o tom, že všetci držiteľia licencie triedy F1 si plne uvedomovali, že virtuálne stávkovanie je otvorené pre všetkých držiteľov licencie triedy F1 a že žiadny z prevádzkovateľov sa nedomnieval, že spoločnosti Ladbroke boli udelené výlučné práva.
- (132) Okrem toho Tiercé Ladbroke SA, dcérska spoločnosť spoločnosti Entain v Belgicku, rovnako ako spoločnosť Ladbroke, začala ponúkať virtuálne stávkovanie v stávkových kanceláriách, ktoré prevádzkovala v rovnakom čase ako spoločnosť Ladbroke. Spoločnosti Tiercé Ladbroke nebolo od Komisie pre hazardné hry doručené žiadne „povolenie“. Spoločnosť Tiercé Ladbroke je iný právny subjekt a vzhľadom na formálnosť, ktorou sa vyznačuje odvetvová regulácia (ak sa udeľuje „povolenie“ alebo licencia, vždy sa udeľuje konkrétnemu právnomu subjektu), aj táto skutočnosť svedčí o tom, že spoločnosti Ladbroke nebola udelená žiadna výlučnosť.
- (133) Spoločnosť Ladbroke ďalej objasňuje, že v rozpore s predbežnými zisteniami Komisie (odôvodnenie 54 rozhodnutia o začatí konania) Komisia pre hazardné hry zmenila svoju politiku a rozhodla sa neudelieť žiadne nové „povolenie“ až v januári 2017, keďže vláda pripravovala kráľovský dekrét, ktorým sa stanovia podmienky upravujúce virtuálne stávkovanie.
- (134) Spoločnosť Ladbroke tvrdí, že z právneho hľadiska nemalo rozhodnutie Komisie pre hazardné hry o zastavení udeľovania „povolení“ na virtuálne stávkovanie žiadne právne dôsledky. Konkrétne „povolenia“, ktorých platnosť Komisia pre hazardné hry pozastavila, Komisia pre hazardné hry predpokladala len ako výkladové usmernenie, ktoré však nemalo žiadnu záväznú hodnotu, keďže Komisia pre hazardné hry v žiadnom prípade nemôže prijať záväzné a vykonateľné všeobecne záväzné pravidlá.
- (135) Preto aj napriek tejto zmene politiky mohli držiteľia licencií triedy F1 navrhovať svojim zákazníkom virtuálne stávkovanie v rámci rozsahu týchto licencií. Prípadné právne námietky mohli odvrátiť argumentom, že sú oprávnení navrhovať stávkovanie na virtuálne podujatia, ako to do roku 2016 zastávala samotná Komisia pre hazardné hry, a to len na základe kombinácie ich existujúcej licencie a článku 4 zákona o hazardných hrách. Presne to spoločnosť Ladbroke urobila od 1. júla 2017. Virtuálne stávkovanie prevádzkovala len na základe svojich licencií F. Spoločnosť Sagevas v rokoch 2016 – 2017 vyhlásila, že bude prevádzkovať virtuálne stávkovanie aj bez akéhokoľvek povolenia Komisie pre hazardné hry. Presný dôvod, prečo sa tak nakoniec nestalo, nie je spoločnosti Ladbroke známy.
- (136) Aj v tomto prípade je dôsledkom toho, že konkurenti nezačali po januári 2017 prevádzkovať virtuálne stávky:
- rozhodnutie Komisie pre hazardné hry neposudzovať žiadnu novú žiadosť o „povolenie“, kým nebude prijatý kráľovský dekrét z roku 2018 (o ktorom sa všetci domnievali, že sa blíži, čo sa nakoniec ukázalo ako nesprávne) a
 - rozhodnutie týchto dvoch prevádzkovateľov nenapadnúť túto zmenu politiky alebo prevádzkovať túto činnosť len na základe svojej licencie.

3.2.6. Dôkazy o hospodárskej súťaži na trhu virtuálneho stávkovania

- (137) Spoločnosť Ladbroke tvrdí, že účinne čelila konkurencii. Poskytla informácie o službách virtuálneho stávkovania, ktoré získala z písomných podaní a vyhľadávania na internete.
- a) Virtuálne stávkovanie online
- (138) Spoločnosť Ladbroke tvrdí, že online aktivita predstavuje významnú konkurenciu pre offline aktivitu spoločnosti Ladbroke, čo Komisia uznala vo svojom rozhodnutí o online hrách v dánskom zákone o dani z hazardných hier ⁽³⁶⁾, v ktorom Komisia dospela k záveru, že „online kasína a kamenné kasína sa majú chápať ako skutkovo a právne porovnateľné. Keďže hazardné hry online a vo fyzicky existujúcich prevádzkarniach predstavujú rovnaké riziko, notifikované opatrenie rieši hazardné hry online a vo fyzicky existujúcich prevádzkarniach.“

⁽³⁶⁾ Rozhodnutie Komisie 2012/140/EÚ z 20. septembra 2011 o opatrení C 35/10 (ex N 302/10), ktoré Dánsko plánuje zaviesť vo forme dane z hazardných hier poskytovaných online podľa dánskeho zákona o dani z hazardných hier (Ú. v. EÚ, L 68, 7.3.2012, s. 3, ELI: [http://data.europa.eu/eli/dec/2012/140\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/dec/2012/140(1)/oj)).

- (139) Spoločnosť Ladbrokes predkladá vecné dôkazy o existencii viacerých prevádzkovateľov, ktorí ponúkajú virtuálne stávkovanie online. Jej podanie obsahuje najmä snímky obrazoviek webových sídel prevádzkovaných niekoľkými prevádzkovateľmi stávkových kancelárií v Belgicku. V decembri 2014 sa objavila ponuka prevádzkovateľa BetFirst.be, ktorý poskytoval rôzne druhy virtuálneho stávkovania na športové a iné podujatia. Pri ďalších dôkazoch sa uvádzajú snímky obrazovky online ponuky na virtuálne stávkové podujatia niekoľkých ďalších prevádzkovateľov:
- na webovom sídle Circus ⁽³⁷⁾ boli ponúkané „virtuálne športové podujatia“ s jasným označením virtuálneho stávkovania v časti „športové stávkovanie“ ako jasný ekvivalent „stávkovanie naživo“.
 - webové sídlo Golden Vegas ⁽³⁸⁾ ponúkalo virtuálne stávkovanie.
 - webové sídlo Bingoal ⁽³⁹⁾ ponúkalo aj „virtueel“ v holandčine v podobe „virtuálneho futbalu“, „virtuálnych dostihov“, „virtuálneho tenisu“ a „virtuálneho behu psov“.
 - webové sídlo 36win ⁽⁴⁰⁾ ponúkalo „virtuálne“.

b) Virtuálne stávkovanie offline

- (140) Spoločnosť Ladbrokes poskytuje kópie niekoľkých tiketov na virtuálne športové stávkovanie, ktoré boli zakúpené za rôzne sumy a ktoré získali rôzne sumy vo fyzických pobočkách iného prevádzkovateľa Stanleybet v apríli, septembri a októbri 2019. Z kópií je zrejmé, že tikety boli vydané spoločnosťou Stanleybet v Belgicku a majú rôzne sériové čísla, pričom všetky sú vydané na virtuálne športy (stávkovanie).
- (141) Spoločnosť Ladbrokes poskytla aj fotografie rôznych snímok obrazoviek z kancelárií spoločnosti Stanleybet. Na snímkach obrazoviek je vidieť, že stávkovanie sa uskutočnilo v apríli 2019 v jednej z kancelárií spoločnosti Stanleybet v Belgicku. Zároveň z nich jasne vyplýva, že hra, ktorá sa hrala, bolo virtuálne športové stávkovanie.

3.2.7. Podporné argumenty týkajúce sa výlučnosti „de facto“, pokiaľ ide o trvanie údajnej pomoci

- (142) Spoločnosť Ladbrokes subsidiárne tvrdí, že za predpokladu, že spoločnosti Ladbrokes bola udelená výlučnosť (*quod non*), obdobie, počas ktorého ju mohla využívať, bolo kratšie, ako uvádza Komisia, keďže spoločnosť Ladbrokes čelila viacerým právnym námietkam voči svojej činnosti. Komisia pre hazardné hry sa totiž rozhodla pozastaviť analýzu žiadostí konkurentov o „povolenie“ až 2. januára 2017.
- (143) Keďže „povolenie“ udelené samotnej spoločnosti Ladbrokes bolo takisto pozastavené s účinnosťou od 1. júla 2017, belgické orgány nemôžu spoločnosti Ladbroke po tomto dátume udeliť žiadnu „výlučnosť“. Skutočnosť, že belgický štát nezačal po 1. júli 2017 súdne konanie proti spoločnosti Ladbrokes s cieľom zastaviť túto činnosť, neznamená udelenie „výlučnosti“ s trhovou hodnotou.
- (144) Spoločnosť Ladbrokes oznamuje, že 30. marca 2018 prestala ponúkať virtuálne stávkovanie, aby vyhovelá súdnemu príkazu obchodného súdu v Bruseli, ktorý si vyžiadala *Fédération des cafés de Belgique* a ktorý jej bol doručený.
- (145) Spoločnosť Ladbrokes napokon takisto tvrdí, že neexistuje dôvod na predĺženie obdobia údajných opatrení pomoci (pozri odôvodnenia 38 až 40 doplnujúceho rozhodnutia o začatí konania).

⁽³⁷⁾ www.circus.be.

⁽³⁸⁾ www.goldenvegas.be.

⁽³⁹⁾ www.bingoal.be.

⁽⁴⁰⁾ www.36win.be.

3.2.8. Podporné argumenty týkajúce sa výlučnosti „de facto“, pokiaľ ide o výšku údajnej pomoci

- (146) Subsidiárne, aj za predpokladu, že by spoločnosti Ladbrokes bola udelená výlučnosť (*quod non*), zisk z nej by bol podstatne nižší, ako uviedla Komisia v rozhodnutí o začatí konania (poznámka pod čiarou č. 26). Spoločnosť Ladbrokes uvádza nasledujúce údaje o hrubom zisku z virtuálneho stávkovania offline a online za obdobie od januára do júna 2017:

- a) údaje o hrubom zisku spoločnosti Ladbrokes SA v oblasti virtuálneho stávkovania offline od januára do júna 2017:

LADBROKES	JANUÁR – JÚN 2017	JANUÁR	FEBRUÁR	MAREC	APRÍL	MÁJ	JÚN
HRUBÝ PRÍJEM Z HAZ. HIER	10 391 808	1 771 459	1 664 138	1 820 429	1 358 982	1 733 687	2 043 114
Daň	– 1 558 771	– 265 719	– 249 621	– 273 064	– 203 847	– 260 053	– 306 467
Príjmy Podiel	– 556 384	– 91 688	– 86 095	– 94 288	– 70 394	– 89 536	– 124 383
Komisia	– 1 141 556	– 172 630	– 162 831	– 171 484	– 207 163	– 233 776	– 193 672
Hrubý zisk	7 135 096	1 241 423	1 165 591	1 281 592	877 578	1 150 321	1 418 592

- b) údaje o hrubom zisku z virtuálneho stávkovania online na webovom sídle spoločnosti Ladbrokes.be od januára do júna 2017:

	JANUÁR – JÚN 2017	JANUÁR	FEBRUÁR	MAREC	APRÍL	MÁJ	JÚN
HRUBÝ PRÍJEM Z HAZ. HIER	182 539	33 875	21 435	18 199	38 204	35 075	35 750
Daň	– 20 079	– 3 726	– 2 358	– 2 002	– 4 202	– 3 858	– 3 932
Komisia	– 11 044	– 2 049	– 1 297	– 1 101	– 2 311	– 2 122	– 2 163
Hrubý zisk	151 416	28 099	17 781	15 096	31 691	29 095	29 654

- (147) Spoločnosť Ladbrokes tvrdí, že tieto skutočné údaje sú výrazne nižšie ako 34 600 000 EUR uvedených v poznámke pod čiarou č. 26 rozhodnutia o začatí konania. Podľa jej názoru, aj za predpokladu, že by spoločnosť Ladbrokes požívala i) výlučnosť ii) hodnú kompenzácie (oba prvky neboli preukázané), bolo by právne a skutkovo nesprávne predpokladať, že trhová hodnota tejto výlučnosti by bola vyššia ako dosiahnuté zisky. Takáto úvaha by inak znamenala, že prevádzkovateľ by bol pripravený vykonávať činnosť s (veľmi výraznou) stratou.
- (148) Pokiaľ ide o uplatnenie sadzby prerozdelenia *Loterie Nationale*, je neopodstatnené, pretože *Loterie Nationale* je verejná inštitúcia, ktorej cieľom je podeliť sa o všetky svoje zisky s belgickým štátom.

4. PRIPOMIENKY BELGICKÝCH ORGÁNOV

- (149) Belgické orgány predložili pripomienky týkajúce sa právneho rámca upravujúceho virtuálne stávkovanie v Belgicku a neexistencie štátnej pomoci. Belgické orgány vo svojich podaniach tvrdia, že spoločnosti Ladbrokes nebola poskytnutá žiadna štátna pomoc v súvislosti s virtuálnym stávkovaním, pretože neexistoval právny rámec, ktorým by sa vyžadovala osobitná licencia na virtuálne stávkovanie, ani Komisia pre hazardné hry nevydala právne záväzné povolenie na virtuálne stávkovanie, ani nemala mandát na jeho vydanie.

4.1. Pripomienky k právnemu rámcu v oblasti hazardných hier v Belgicku

- (150) Belgické orgány vysvetľujú, že druhy licencií na prevádzkovanie hazardných hier sú vymedzené v zákone o hazardných hrách. Pravidlá sú ďalej rozpracované v rôznych kráľovských dekrétach. Komisia pre hazardné hry vykonáva tieto pravidlá v rámci svojich právomocí. Komisia pre hazardné hry môže kontrolovať dodržiavanie zákona a rozhodnúť napríklad o začatí sankčného konania voči držiteľovi licencie, ale len v rámci zákona a jeho vykonávacích dekrétov. Komisia pre hazardné hry nemôže vytvárať nové licencie ani zavádzať nové podmienky na získanie licencie ⁽⁴¹⁾. Mohla by však zainteresovaným stranám poradiť pri výklade zákona.
- (151) Pokiaľ ide o licenciu potrebnú pre stávkovú kanceláriu, belgické orgány vysvetľujú, že na prevádzkovanie herne triedy IV je potrebná licencia F1 aj F2.
- (152) Podľa belgických orgánov môže existovať vertikálna integrácia medzi stávkovou kanceláriou a prevádzkovateľom stávkovania, čo znamená, že podnik alebo skupina podnikov môže byť držiteľom licencií F1 aj F2. Držiteľ licencie F2 však môže byť aj úplne nezávislý od prevádzkovateľa stávkovania F1, ktorého stávkové produkty predáva. Okrem riadnych stávkových kancelárií (t. j. herní triedy IV) môžu získať licenciu F2 a predávať určité stávkové produkty (aj keď podľa iných pravidiel) aj predajne tlačie vo svojej predajni tlačie.
- (153) Belgické orgány okrem toho uvádzajú, že v belgickom zákone o hazardných hrách neexistuje vymedzenie pojmu „hranie hazardných hier“. Hranie hazardných hier možno preformulovať ako účasť na hazardných hrách. Zákon však obsahuje vymedzenie pojmu „hazardné hry“, ktorým sa rozumie akákoľvek hra, v ktorej sa hrá o vklad, a to bez ohľadu na jeho povahu, ktorá vedie k strate tohto vkladu aspoň jedným z hráčov alebo k akémukoľvek druhu zisku aspoň jedného z hráčov alebo organizátorov hry a v ktorej náhoda ovplyvňuje hru, víťazov hry alebo veľkosť hry, aj keď len sekundárne.
- (154) Okrem toho belgické orgány spresňujú, že „stávka“ je vymedzená ako hazardná hra, pri ktorej každý hráč vkladá vklad a pri ktorej zisk alebo strata nevyplyvajú z konania hráčov, ale z výsledku nejakej udalosti, ktorá nastane bez zásahu hráčov.
- (155) Belgické orgány uvádzajú, že neexistuje jeden celkový (automatizovaný) trh „hazardných hier“. Treba rozlišovať medzi rôznymi triedami herní. Po prvé, pojem „automatizované hazardné hry“ sa používa na označenie hazardných hier hraných na automatoch, čo sa najčastejšie deje v herniach triedy I (kasína) a triedy II (herne), ale v obmedzenejšom rozsahu aj na iných miestach, t. j. v zariadeniach triedy III (bary) a triedy IV (stávkové kancelárie). Automatizované herné produkty ponúkané v zariadeniach triedy I (napr. hracie automaty) sa líšia od produktov ponúkaných v zariadeniach triedy II (napr. automatizované kockové hry) a podliehajú odlišným predpisom. Tento rozdiel je ešte výraznejší, ak porovnáme automaty v zariadeniach triedy I alebo triedy II s automatmi v zariadeniach triedy III alebo IV.
- (156) A napokon, vzhľadom na významné morálne, náboženské a kultúrne rozdiely medzi jednotlivými členskými štátmi a chýbajúcu európsku harmonizáciu v sektore hazardných hier si každý členský štát môže slobodne určiť vlastnú politiku v oblasti hazardných hier a obmedzenia, ktoré považuje za potrebné na ochranu svojho verejného záujmu. Jedinou požiadavkou, ktorú ukladá právo EÚ, je, aby takéto obmedzenia boli i) primerané v tom zmysle, že sú vhodné na dosiahnutie cieľa alebo cieľov, na ktoré sa príslušný členský štát odvoláva, a neprekračujú rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie týchto cieľov, a ii) aby sa uplatňovali bez diskriminácie. Obmedzenia by za normálnych okolností spĺňali test proporcionality, ak by zapadali do koherentnej a systematickej politiky v oblasti hazardných hier.

⁽⁴¹⁾ Podľa článkov 6 a 7 zákona o hazardných hrách je oprávnený stanoviť druhy licencií a s nimi súvisiace požiadavky na prevádzkovanie hazardných hier len kráľ na základe dekrétu, ktorý bol prijatý v Rade ministrov.

4.2. Pripomienky k neexistencii výlučných práv udelených spoločnosti Ladbrokes

- (157) Podľa belgických orgánov nemajú rámcové oznámenia vydané Komisiou pre hazardné hry záväzný charakter. Slúžia na monitorovanie vývoja virtuálneho stávkovania na belgickom trhu. Tento názor bol zakotvený v druhom rámcovom oznámení zo 17. apríla 2013, ktorým sa uznalo virtuálne stávkovanie ako hazardná hra povolená podľa zákona o hazardných hrách, pričom sa uvádza: „Aby bolo možné tento vývoj sledovať – [...] – pozorne, bolo by vhodnejšie, aby každý [držiteľ licencie] F1, ktorý chce tieto stávky ponúkať, podal Komisii pre hazardné hry predbežnú žiadosť o povolenie“.
- (158) Takzvaným „povolením“ sa Komisia pre hazardné hry zaviazala spoločnosti Ladbrokes, že jej produkt virtuálneho stávkovania nebude považovať za odporujúci zákonu o hazardných hrách a nebude presadzovať zákon, ktorým by sa virtuálne stávkovanie zakazovalo. Predmetné „povolenia“ udelené spoločnosti Ladbrokes Komisiou pre hazardné hry sa musia považovať za potvrdenia o výklade produktu, ktorý spoločnosť Ladbrokes predložila Komisii pre hazardné hry podľa platných zákonov. Belgické orgány zároveň uvádzajú, že „povolenie“ ako také nebolo potrebné. Poukazujú na to, že v príslušnom právnom rámci jednoducho ani neexistuje.
- (159) Belgické orgány poukázali na neformálnu povahu „povolenia“, ktoré bolo len e-mailom od osoby zo sekretariátu, ktorá nemala právomoc zastupovať Komisiu pre hazardné hry. Z toho vyplýva, že takéto „povolenie“ nemožno v žiadnom prípade považovať za formálnu požiadavku alebo formálne rozhodnutie prijaté Komisiou pre hazardné hry.
- (160) Keďže takýmto „povolením“ sa nezakladá žiadne právo pre spoločnosť Ladbrokes, len sa ním informuje spoločnosť Ladbrokes, že virtuálne stávkovanie, ktoré má v úmysle ponúkať, predstavuje hazardnú hru, ktorú belgické právne predpisy umožňujú každému držiteľovi licencie F1 ponúkať na belgickom trhu, spoločnosti Ladbrokes nebola poskytnutá žiadna výhoda. Ktorýkoľvek prevádzkovateľ mohol v čase, keď to urobila spoločnosť Ladbrokes, zaslať Komisii pre hazardné hry žiadosť o „povolenie“ a dostal by rovnaký neformálny výklad.
- (161) Belgické orgány ďalej poskytujú informácie o stanoviskách Komisie pre hazardné hry k dvom ďalším žiadostiam, ktoré prijali od prevádzkovateľov triedy IV. Pokiaľ ide o žiadosť spoločnosti Stanleybet z 28. októbra 2015, Komisia pre hazardné hry informovala spoločnosť Stanleybet o novozriadenej subkomisii a o tom, že žiadosťou sa bude zaoberať až po tom, ako budú známe výsledky činnosti subkomisie. Ďalšia žiadosť spoločnosti Stanleybet zo 17. júna 2016 bola najprv zamietnutá z dôvodu neúplného spisu a neskôr z dôvodu prebiehajúcich diskusií o regulačnej iniciatíve týkajúcej sa virtuálneho stávkovania. Pokiaľ ide o ďalšiu žiadosť spoločnosti Sagevas z 23. augusta 2016, Komisia pre hazardné hry sa jej žiadosťou nezaoberala z rovnakých dôvodov ako v prípade spoločnosti Stanleybet, najprv z dôvodu neúplného spisu a potom 3. novembra 2016 z toho dôvodu, že prebiehala legislatívna iniciatíva týkajúca sa virtuálneho stávkovania.
- (162) Belgické orgány sa domnievajú, že sťažovatelia vedeli, že rámcové oznámenia o virtuálnom stávkovaní nemôžu právne vytvoriť rámec, na základe ktorého by Komisia pre hazardné hry udelila riadne povolenie jednému držiteľovi licencie a zamietla ho druhému, ak by boli obaja prevádzkovatelia v rovnakej situácii.
- (163) Všeobecnejšie povedané, žiadny prevádzkovateľ sa nemohol odôvodnene domnievať, že rámcové oznámenia vytvárajú riadnu a vynútiteľnú právnu požiadavku na získanie akejkoľvek *ad hoc* „licencie na virtuálne stávkovanie“.
- (164) Belgické orgány takisto vysvetľujú, že pre iné subjekty nebolo ťažšie ako pre spoločnosť Ladbrokes začať prevádzkovať produkty virtuálneho stávkovania rovnakej povahy v ich herniach triedy IV s príslušnými licenciami F1 a F2. Podľa ich názoru nemožno tvrdiť, že by Komisia pre hazardné hry uplatňovala voči spoločnosti Ladbrokes inú politiku presadzovania ako voči iným prevádzkovateľom virtuálneho stávkovania. Komisia pre hazardné hry sa preto nemohla považovať za selektívnu pri presadzovaní zákona o hazardných hrách, pretože iba spoločnosť Ladbrokes pokračovala vo virtuálnom stávkovaní a prevádzkovala ho podľa všeobecných pravidiel zákona o hazardných hrách.
- (165) Belgické orgány okrem toho pripomínajú, že Štátna rada zrušila rámcové oznámenia Komisie pre hazardné hry, pretože nesúhlasila s výkladom zákona o hazardných hrách, ktorý v týchto oznámeniach podala Komisia pre hazardné hry. Štátna rada zastávala názor, že „[Komisia pre hazardné hry] nevytvorila len rámec pre organizovanie stávok na virtuálne podujatia povolené zákonom, ale skôr umožnila organizovanie tohto druhu stávkovania bez toho, aby na to mala príslušnú právomoc, hoci to zákon zo 7. mája 1999 [o hazardných hrách] nepovoľuje“.

- (166) Belgické orgány ďalej nesúhlasia s tým, že „povolenie“ udelené spoločnosti Ladbroke by mohlo byť pozastavené, pretože v prvom rade nemalo žiadne právne účinky. Komisia pre hazardné hry však 13. januára 2016 prijala rozhodnutie pozastaviť uplatňovanie svojho rámcového oznámenia z roku 2015 a „povolenia“ udeleného spoločnosti Ladbroke s účinnosťou od 1. júna 2016. V dôsledku toho bolo spoločnosti Ladbroke povolené päťmesačné prechodné obdobie na ukončenie jej operácií virtuálneho stávkovania. Komisia pre hazardné hry to považovala za minimálne prechodné obdobie a rozhodla o dvojmesačnom prechodnom období, kým nadobudne účinnosť pozastavenie „povolenia“ spoločnosti Ladbroke. Na tento účel sa spoliehala na skutočnosť, že spoločnosť Ladbroke ponúka virtuálne stávkovanie už od roku 2014. Preto by sa mali zohľadniť investície spoločnosti Ladbroke do virtuálneho stávkovania a obdobie, počas ktorého spoločnosť Ladbroke už virtuálne stávkovanie ponúkala.
- (167) V každom prípade 4. mája 2018 nadobudol účinnosť kráľovský dekrét. Belgické orgány vo svojom stanovisku z 21. februára 2021 výslovne potvrdili, že v Belgicku bude viacero držiteľov licencie F1, ktorí budú ponúkať virtuálne stávkovanie vo svojich kamenných herniach triedy IV podľa podmienok kráľovského dekrétu zo 4. mája 2018. Niektoré z nich boli spoločnosti SRL Bingo Bet, Derby (Ladbroke), Stanleybet a Wedwinkel-bettica.
- (168) Pokiaľ ide o retroaktívne zrušenie kráľovského dekrétu z roku 2018, belgické orgány sa domnievajú, že nemá vplyv na trvanie údajného opatrenia. Bez ohľadu na skutočnosť, že kráľovský dekrét z roku 2018 by sa mal považovať za taký, ktorý v belgickom práve nikdy neexistoval, neznamena to, že by boli splnené podmienky neoprávnenej štátnej pomoci. Kritériá v teraz už zrušenom kráľovskom dekrete z roku 2018 sa uplatňovali bez diskriminácie na všetkých držiteľov platných licencií F1 a F2, ktorí chceli ponúkať virtuálne stávkovanie. Selektívne sa nimi nevýhodňovali niektoré podniky v porovnaní s inými.
- (169) Belgické orgány predložili odlišné stanoviská ku kráľovskému dekreту z roku 2018 a jeho retroaktívnemu zrušeniu. Predložili návrh, že viacerí prevádzkovatelia na belgickom trhu budú teraz ponúkať virtuálne stávkovanie za podmienok stanovených v kráľovskom dekrete z roku 2018. Okrem toho belgické orgány uviedli, že herne triedy IV (stávkové kancelárie) môžu teraz ponúkať virtuálne stávkovanie. Virtuálne stávkovanie, ako bolo opísané v kráľovskom dekrete z roku 2018 (článok 2), si skutočne vyžaduje herné zariadenia „pre viacerých hráčov“, ktoré umožňujú viacerým hráčom vsádzať v rôznych stávkových kanceláriách v rovnakom čase na to isté virtuálne športové podujatie. Virtuálne stávkovanie sa považuje za dostatočne podobné stávkovým automatom „pre jedného hráča“, a preto je povolené v rámci licencie F1 a F1+. Inými slovami, virtuálne stávkovanie sa považuje za viac podobné hracím automatom ako skutočnému športovému stávkovaniu, takže je logické, že držiteľia licencie F1+, ktorí ponúkajú kamenné hracie automaty „pre jedného hráča“, môžu prevádzkovať virtuálne stávkovanie online.

4.3. Podporné pripomienky k výpočtu možnej výšky pomoci

- (170) Ako podporný argument, pokiaľ ide o referenčnú hodnotu pre výpočet možnej výšky pomoci, belgické orgány zastávajú názor, že zaobchádzanie s *Loterie Nationale*, na ktoré sa odkazuje v rozhodnutí o začatí konania ⁽⁴²⁾, nie je porovnateľné so zaobchádzaním so spoločnosťou Ladbroke. Podľa vnútroštátneho práva je *Loterie Nationale* zodpovedná za organizovanie verejných lotérií vo verejný prospech a pod kontrolou svojho ministra, pričom je povinná aktívne informovať verejnosť o závislosti od hazardných hier a stávok a aktívne spolupracovať s vládami a inými subjektmi s cieľom zabezpečiť aktívnu a koordinovanú politiku prevencie, najmä pokiaľ ide o závislosť. Celý zisk je určený na tento účel a ďalšie humanitárne projekty. Zisky sa neprideliujú do belgického štátneho rozpočtu, ale opätovne sa investujú do *Loterie Nationale*, aby mohla naďalej plniť svoje záväzky služby vo verejnom záujme. Cena, ktorú *Loterie Nationale* platí za svoj zákonný monopol, predstavuje úplne inú situáciu, ako keď členský štát udelí výlučné práva a rozhodne sa nemaximalizovať príjmy, ktoré by inak mohol dosiahnuť z týchto udelení.
- (171) Výlučné právo *Loterie Nationale* existovalo navyše ešte pred vznikom Európskej únie. Národná lotéria má niekoľko záväzkov služby vo verejnom záujme a nemá právo na žiadny zisk, pretože na celý zisk má nárok belgický štát. Belgické orgány ďalej poznamenávajú, že štát maximalizuje možné príjmy z monopolu Národnej lotérie, t. j. celý zisk *Loterie Nationale*. Aj keby bola *Loterie Nationale* vhodným kritériom, čo nie je, skutočný príjem štátu z poskytnutia takéhoto výlučného práva by predstavoval celkový zisk *Loterie Nationale*.

⁽⁴²⁾ Poznámka pod čiarou č. 26.

5. POSÚDENIE OPATRENIA

- (172) Predmetom tohto rozhodnutia je údajná neoprávnená pomoc sťažovateľov podľa článku 24 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2015/1589. Aby sa opatrenie kvalifikovalo ako neoprávnená štátna pomoc, malo by sa poskytnúť bez schválenia Komisiou.
- (173) Okrem toho, na klasifikovanie opatrenia ako štátnej pomoci v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ musia byť splnené všetky podmienky uvedené v danom ustanovení. Po prvé, opatrenie musí byť pripísateľné štátu a financované zo štátnych zdrojov. Po druhé, príjemcom musí poskytnúť výhodu. Po tretie, táto výhoda musí byť selektívna v tom, že zvyhodňuje určité podniky alebo výrobu určitých druhov tovaru. Po štvrté, opatrenie musí narúšať hospodársku súťaž alebo hroziť narušením hospodárskej súťaže a ovplyvňovať obchod medzi členskými štátmi. Ak nie je splnené aspoň jedno zo štyroch kumulatívnych kritérií, opatrenie nepredstavuje štátnu pomoc.

5.1. Spoločnosti Rocoluc, EAC a The Faculty ako zainteresované strany

- (174) Komisia sa domnieva, že údajné opatrenie môže potenciálne ovplyvniť záujmy spoločnosti The Faculty, keďže pôsobí na rovnakých alebo podobných trhoch s hazardnými hrami ako spoločnosti Rocoluc a EAC, ktorých záujmy môžu byť údajným opatrením takisto ovplyvnené, ako sa uvádza v rozhodnutí o začatí konania. Komisia preto považuje spoločnosti The Faculty, Rocoluc a EAC za zainteresované strany v zmysle článku 1 písm. h) a za sťažovateľov v zmysle článku 24 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2015/1589. Argument predložený spoločnosťou Ladbroke, že sťažovateľ Rocoluc by nemal postavenie zainteresovanej strany (odôvodnenia 114 až 115), na tomto závere nič nemení⁽⁴³⁾.

5.2. Neexistencia opatrenia, ktorým sa priznáva zákonné právo

- (175) Podľa sťažovateľov opatrenie spočíva v právach udelených spoločnosti Ladbroke na poskytovanie služieb virtuálneho stávkovania na belgickom trhu. Sťažovatelia sa domnievajú, že tieto práva predstavujú neoprávnenú štátnu pomoc, ktorú Komisia pre hazardné hry poskytla prostredníctvom e-mailov od neoprávneného úradníka z 9. februára 2014 a 5. marca 2015.
- (176) V nariadení (EÚ) 2015/1589 sa „neoprávnená pomoc“ vymedzuje ako „pomoc zavedená v rozpore s článkom 108 ods. 3 ZFEÚ“. Vyžaduje sa, aby členský štát zaviedol opatrenie, ktoré sa považuje za neoprávnenú pomoc. Rámcové oznámenia (oddiel 2.3.1) ani už uvedené e-maily zaslané spoločnosti Ladbroke (oddiel 2.6) však nemožno považovať za akt poskytnutia pomoci, ktorým sa udeľujú výlučné práva spoločnosti Ladbroke.

5.2.1. Rámcové oznámenia o virtuálnom stávkovaní prijaté Komisiou pre hazardné hry

- (177) Spoločnosť Ladbroke bola prvým prevádzkovateľom, ktorý v roku 2011 plánoval činnosť virtuálneho stávkovania u belgických orgánov (odôvodnenie 126). Keď sa spoločnosť Ladbroke rozhodla ponúkať služby virtuálneho stávkovania v Belgicku, zákon o hazardných hrách neobsahoval osobitný odkaz na virtuálne stávkovanie online alebo offline v rámci systému licencií pre hazardné hry.
- (178) Komisia pre hazardné hry preto zistila, že je potrebné vyložiť, ako kategorizovať virtuálne stávkovanie. Dňa 12. januára 2012 vydala svoje prvé rámcové oznámenie s názvom „Stávkovanie na virtuálne podujatia“ (odôvodnenie 39). V tomto rámcovom oznámení sa výslovne nerozlišuje medzi virtuálnym stávkovaním online a offline, ale belgické orgány potvrdili, že sa skutočne týka virtuálneho stávkovania offline (odôvodnenie 169).
- (179) Účelom rámcového oznámenia z roku 2012 bolo preskúmať, či zmenený zákon o hazardných hrách alebo jeho vykonávacie dekréty obsahujú právne námietky voči organizovaniu stávkovania na virtuálne (športové) podujatia. Komisia pre hazardné hry dospela k záveru: „Z právneho hľadiska je organizovanie/ponuka stávkovania na virtuálne (športové) podujatia v súlade s ustanoveniami zákona o hazardných hrách, keďže tento typ stávkovania sa považuje za stávkovanie na podujatia. Výsledok totiž nie je známy a podujatie sa týka nejistej skutočnosti vďaka „generátoru náhodných čísel“. Vzhľadom na to, že stávky na virtuálne (športové) podujatia sú stávkami na podujatia, znamená to, že tento typ stávkovania sa môže uskutočňovať len v kamenných herniach triedy IV. [...]“.

⁽⁴³⁾ Pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. septembra 2015, Mory a i./Komisia, C-33/14 P, ECLI:EU:C:2015:609, bod 77.

5.2.2. Licencie relevantné pre virtuálne stávkovanie v Belgicku

- (180) Ako predbežnú poznámku, pokiaľ ide o pravidlá týkajúce sa virtuálneho stávkovania, ako je vysvetlené v odôvodnení 28, Komisia poznamenáva, že pojem „automatizované hazardné hry“ sa používa na označenie hazardných hier hraných na automatoch, čo sa najčastejšie deje v herniach triedy I (kasína) a triedy II (herne), ale aj, hoci v obmedzenejšom rozsahu, na iných miestach, t. j. v zariadeniach triedy III (bary) a triedy IV (stávkové kancelárie).
- (181) Ako potvrdili belgické orgány (odôvodnenie 169), herne triedy IV (prevádzkované na základe licencií F1, F1+ a F2) si vždy zachovali možnosť ponúkať svojim zákazníkom hracie automaty *pre jedného hráča*. Uvedené už bolo stanovené v kráľovskom dekréte z 22. decembra 2010 o pravidlách prevádzkovania automatizovaných hazardných hier povolených v herniach triedy IV ⁽⁴⁴⁾.
- (182) V zákone o hazardných hrách sa stanovujú rôzne typy licencií a to, ktoré druhy hier sa môžu v rámci týchto licencií ponúkať a za akých podmienok. Pravidlá boli ďalej rozpracované prostredníctvom rôznych kráľovských dekrétov.
- (183) Podľa článku 25 zákona o hazardných hrách sa na prevádzkovanie stávkovej kancelárie, ktorá je herňou triedy IV, vyžaduje licencia F1 aj F2. Licencia F1 sa vyžaduje na organizovanie stávkovania (t. j. vytváranie produktov stávkovania na predaj hráčom), zatiaľ čo licencia F2 sa vyžaduje na prijímanie stávok od hráčov (t. j. priamy predaj produktov stávkovania spotrebiteľom). Stávková kancelária (zariadenie triedy IV) musí mať licenciu F2 na prijímanie stávok v mene prevádzkovateľa stávkovania (s licenciou F1).
- (184) Po overení licencií, ktorých držiteľom je spoločnosť Ladbroke's, Komisia konštatuje, že spoločnosť Ladbroke's je držiteľom licencie triedy F1, ktorá umožňuje prevádzkovanie stávkovej kancelárie, a licencie triedy F2, ktorá umožňuje prijímanie stávok v mene držiteľa licencie triedy F1, v kamennej alebo mobilnej stávkovej kancelárii triedy IV a umožňuje spoločnosti Ladbroke's prijímať stávky aj mimo herne triedy IV v prípadoch uvedených v článku 43/4 ods. 1, 5 a 2 zákona o hazardných hrách, a ďalšej licencie triedy F1+, ktorá umožňuje využívanie stávok prostredníctvom nástrojov informačnej spoločnosti, teda online. V súvislosti s argumentom sťažovateľov týkajúcim sa diskriminácie prevádzkovateľov triedy II, pokiaľ ide o virtuálne stávkovanie, Komisia berie na vedomie stanovisko Komisie pre hazardné hry obmedziť činnosť virtuálneho stávkovania len na prevádzkovateľov triedy IV. Toto obmedzenie je v súlade s odôvodnením v kráľovskom dekréte z roku 2018, v ktorom sa zdôrazňuje, že pre ochranu hráčov by bolo nevyhnutné, aby túto novú hazardnú hru mohli ponúkať len zariadenia triedy IV (odôvodnenie 43).
- (185) Komisia takisto berie na vedomie informácie poskytnuté belgickými orgánmi, že spoločnosť Ladbroke's nebola jediným prevádzkovateľom na belgickom trhu, ktorý bol držiteľom príslušných licencií F1 a F1+ na prevádzkovanie virtuálneho stávkovania (odôvodnenie 167). Prevaha spoločnosti Ladbroke's je však zjavná, čo možno pripísať skutočnosti, že spoločnosť Ladbroke's bola prvým prevádzkovateľom, ktorý zaviedol a začal ponúkať služby virtuálneho stávkovania v Belgicku (odôvodnenia 126 až 128). Tento skorý štart a skutočnosť, že bola prvým svojho druhu, priniesli spoločnosti Ladbroke's výhodu „prvého hráča“. Ostatní prevádzkovatelia pomaly nasledovali tento príklad a v rokoch 2015 a 2016 prejavili záujem o virtuálne stávkovanie. Následne sa trh virtuálneho stávkovania rozrástol, ale za týmto vývojom stálo regulačné prostredie, ktoré musel zabezpečiť štát (odôvodnenie 59).

5.2.3. Neexistencia aktu poskytnutia pomoci prostredníctvom „povolení“ na virtuálne stávkovanie

- (186) Podľa súdov Únie sa štátna pomoc musí považovať za „poskytnutú“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ v deň, keď je právo na jej získanie priznané príjemcovi podľa uplatniteľných vnútroštátnych právnych predpisov ⁽⁴⁵⁾, t. j. vo vnútroštátnom práve sa musia predvídať účinky, aby bol takýto akt vykonateľný podľa vnútroštátneho práva.

⁽⁴⁴⁾ Článok 1 kráľovského dekrétu z 22. decembra 2010 („Arrêté royal établissant la liste des jeux de hasard automatiques dont l'exploitation est autorisée dans les établissements de jeux de hasard de classe IV“): „Dans les établissements de jeux de hasard fixes de classe IV, les seuls jeux de hasard automatiques autorisés en vertu de l'article 43/4, § 2, alinéa 3, de la loi du 7 mai 1999 sur les jeux de hasard, les paris, les établissements de jeux de hasard et la protection des joueurs sont ceux permettant au joueur de parier sur la réalisation d'un événement virtuel: il s'agit de machines individuelles, mono-joueur, basées sur le pari à la cote“.

⁽⁴⁵⁾ Rozsudok z 28. februára 2024, Scandlines Danmark a Scandlines Deutschland/Komisia, T- 390/20, ECLI:EU:T:2024:126, bod. 45; rozsudok z 25. januára 2022, Komisia/European Food a i., C-638/19 P, ECLI:EU:C:2022:50, bod 115.

- (187) V tomto prípade, ako je vysvetlené v odôvodnení 35, úlohou Komisie pre hazardné hry je kontrolovať dodržiavanie zákona v rámci belgického zákona a jeho vykonávacích dekrétov. Komisia pre hazardné hry je síce súčasťou belgickej verejnej správy, ale má poradnú funkciu a úlohu vykonávať existujúcu reguláciu v sektore hazardných hier, ktorú prijal belgický zákonodarca.
- (188) Ako sa uvádza v zákone o hazardných hrách, ktorým sa vymedzujú právomoci Komisie pre hazardné hry (pozri odôvodnenie 35), Komisia pre hazardné hry nemá právomoc vytvárať nové práva pre prevádzkovateľov hazardných hier a stávkovania. Pri vydávaní licencií musí zostať v rozsahu právomocí, ktoré jej boli udelené zákonom o hazardných hrách, a nemôže vytvárať nové kategórie licencií (odôvodnenie 150). Rámcové oznámenia vydané Komisiou pre hazardné hry (pozri odôvodnenie 39) nemožno považovať za právny základ pre zákonné povolenie činnosti v oblasti hazardných hier a stávkovania. Okrem toho tieto rámcové oznámenia zrušila Štátna rada v roku 2019 (odôvodnenie 64).
- (189) Navyše, ako sa uvádza v odôvodnení 40, Komisia pre hazardné hry v rámcovom oznámení z roku 2012 vysvetlila, že „aby bolo možné pozorne sledovať vývoj (...), bolo by vhodnejšie, aby každý (prevádzkovateľ) držiteľ licencie F1, ktorý chce organizovať takéto stávky, zaslal sekretariátu Komisie pre hazardné hry na tento účel predchádzajúcu žiadosť o povolenie“.
- (190) Pokiaľ ide o význam pojmu „povolenie“, zo znenia rámcového oznámenia z roku 2012 vyplýva, že prevádzkovatelia neboli nútení ani povinní, ale skôr vyzývaní („bolo by vhodnejšie“), aby požiadali o osobitné povolenie na prevádzkovanie virtuálneho stávkovania offline. Konkrétne, Komisia pre hazardné hry neodkazovala na žiadne ustanovenie zákona o hazardných hrách ako na základ svojej „preferencie“ vyjadrenej v oznámení („bolo by vhodnejšie“, „aby bolo možné pozorne sledovať vývoj“). Neskôr tieto „povolenia“ zrušila Štátna rada na základe argumentov doktríny *ultra vires* (odôvodnenie 38).
- (191) Komisia zastáva názor, že e-maily boli len potvrdením toho, že spoločnosť Ladbroke ako zariadenie triedy IV je držiteľom príslušných licencií na prevádzkovanie virtuálneho stávkovania. Vzhľadom na výklad Komisie pre hazardné hry boli všetky zariadenia triedy IV s príslušnou licenciou oprávnené poskytovať virtuálne stávkovanie, keďže sa naň tieto licencie vzťahovali (pozri odôvodnenia 40 až 41). Preto sa spoločnosť Ladbroke ako prevádzkovateľ licencií triedy IV F1, F2 a F1+ považovala za oprávnenú prevádzkovať virtuálne stávkovanie bez toho, aby potrebovala dodatočné schválenie alebo novú licenciu belgických orgánov.
- (192) Každý prevádzkovateľ triedy IV mohol v zásade poslať žiadosť o „povolenie“ Komisii pre hazardné hry približne v rovnakom čase ako spoločnosť Ladbroke a pravdepodobne by dostal rovnaký výklad. Táto možnosť sa však nepredpokladala pre ostatné triedy, vrátane prevádzkovateľov triedy II, ako sú sťažovatelia, pretože sa nepovažovali za oprávnených na prevádzkovanie virtuálneho stávkovania. Komisia poznamenáva, že žiaden zo sťažovateľov nebol zariadením triedy IV s príslušnými licenciami a nepredložil takúto žiadosť Komisii pre hazardné hry.
- (193) Okrem toho spoločnosti Stanleybet a Sagevas podali žiadosť o výklad až neskôr. Právna úvaha sa však medzitým vyvinula. Komisia pre hazardné hry sa najprv nechcela zaoberať žiadosťou z dôvodu neúplných spisov. Následne nechcela poskytnúť výklad z dôvodu prebiehajúcej regulačnej iniciatívy týkajúcej sa virtuálneho stávkovania (pozri odôvodnenie 161). Zamietnutie týchto dvoch novších žiadostí nemožno považovať za odmietnutie udelenia práv tomuto prevádzkovateľovi.
- (194) V tejto súvislosti Komisia súhlasí s názorom belgických orgánov (pozri odôvodnenie 162), že žiadny prevádzkovateľ sa nemohol odôvodnene domnievať, že rámcové oznámenia vytvoria vynútiteľné právo na získanie *ad hoc* a osobitnej licencie na virtuálne stávkovanie, ktorá by bola udelená len spoločnosti Ladbroke.
- (195) Vzhľadom na uvedené skutočnosti Komisia dospela k záveru, že keďže v zákone o hazardných hrách sa nevyžadovalo, aby Komisia pre hazardné hry schválila osobitnú licenciu na virtuálne stávkovanie, a že v rámcovom oznámení z roku 2012 sa nevyžadovalo žiadne osobitné povolenie, administratívne oznámenie, ktorým sa udeľujú „povolenia“, nevyvolalo právne účinky v takom rozsahu, aby sa tieto účinky rovnali licenciám. Spoločnosť Ladbroke ako prevádzkovateľ licencií triedy IV F1, F2 a F1+ sa považovala za oprávnenú prevádzkovať virtuálne stávkovanie bez toho, aby potrebovala dodatočné schválenie alebo novú licenciu belgických orgánov. Preto možno dospieť k záveru, že e-mailovými odpoveďami, ktoré Komisia pre hazardné hry zaslala spoločnosti Ladbroke, sa spoločnosť Ladbroke nepriznáva zákonom stanovené vynútiteľné právo. E-maily preto nemožno kvalifikovať ako akt poskytnutia pomoci v zmysle zákona o štátnej pomoci.

5.3. Neexistencia opatrenia s účinkami udelenia výlučných práv

5.3.1. Žiadne účinky výlučnosti na trhu virtuálneho stávkovania online

- (196) Podľa ustálenej judikatúry sa v článku 107 ZFEÚ vymedzuje opatrenie štátnej pomoci odkazom na jeho účinky. Je preto dôležité posúdiť účinky údajného opatrenia na trh ⁽⁴⁶⁾.
- (197) Pokiaľ ide o virtuálne stávkovanie online, zo skutkových okolností vyplýva, že e-maily zaslané Komisiou pre hazardné hry nemali vo vzťahu k ostatným prevádzkovateľom účinkov udelenia výlučných práv spoločnosti Ladbroke, ktorý by sa dal prirovnať k účinkom štátnej pomoci.
- (198) Ako sa uvádza v odôvodnení 192, všetci prevádzkovatelia triedy IV s licenciami F1, F2 a F1+ mohli prevádzkovať virtuálne stávkovanie bez akéhokoľvek dodatočného schválenia alebo licencie belgických orgánov.
- (199) Spoločnosť Ladbroke predložila snímky obrazoviek webových sídel prevádzkovaných rôznymi stávkovými spoločnosťami, ktoré v určitých obdobiach ponúkajú virtuálne stávky online (odôvodnenie 201). Z toho vyplýva, že ostatní prevádzkovatelia, ako napríklad spoločnosti Circus ⁽⁴⁷⁾, Golden Vegas ⁽⁴⁸⁾ alebo Bingoal ⁽⁴⁹⁾, 36win ⁽⁵⁰⁾, spolu so spoločnosťou Ladbroke, poskytovali online virtuálne stávkovanie.
- (200) Na základe dostupných informácií sa zdá, že Komisia pre hazardné hry neuložila sankcie ani nepodnikla žiadne kroky na presadzovanie práva voči týmto prevádzkovateľom virtuálneho stávkovania online. Takisto neuložila spoločnosti Ladbroke zákaz činnosti, ale dočasne pozastavila jej licenciu na jeden deň (odôvodnenie 122).
- (201) Belgické orgány okrem toho potvrdili, že retroaktívne zrušenie kráľovského dekrétu z roku 2018 rozhodnutím belgickej Štátnej rady zo 7. mája 2021 sa týkalo len virtuálneho stávkovania offline (herne triedy IV). Zrušenie nemalo žiadny vplyv na virtuálne stávkovanie online, keďže viacerí prevádzkovatelia ho aj potom ponúkali (odôvodnenie 167).
- (202) Na základe dostupných dôkazov možno dospieť k záveru, že e-maily zaslané Komisiou pre hazardné hry nemali účinky, ktoré by sa dali prirovnať k štátnej pomoci voči iným prevádzkovateľom, pokiaľ ide o udelenie výlučných práv na virtuálne stávkovanie online spoločnosti Ladbroke.

5.3.2. Žiadne účinky výlučnosti na trhu virtuálneho stávkovania offline

a) Žiadna účinná výlučnosť na základe výkladu Komisie pre hazardné hry

- (203) Ako výslovne potvrdili belgické orgány, od 10. februára 2014 do 1. júla 2017 mohli všetky kamenné stávkové kancelárie triedy IV s licenciami F1 a F2 legálne prevádzkovať virtuálne stávkovanie offline. Belgické orgány zdôraznili, že tak urobila len spoločnosť Ladbroke, hoci všetci prevádzkovatelia kamenných stávkových kancelárií triedy IV s príslušnou platnou licenciou mohli poskytovať virtuálne stávkovanie offline (pozri odôvodnenie 192).
- (204) Prevádzkovateľ Sagevas zverejnil, že bude prevádzkovať virtuálne stávkovanie bez akéhokoľvek „povolenia“ od Komisie pre hazardné hry. Komisia pre hazardné hry výslovne informovala o tomto vyhlásení vo svojom oznámení z 2. januára 2017 bez toho, aby oznámila akékoľvek opatrenia v oblasti presadzovania práva.
- (205) Ďalej treba poznamenať, že spoločnosť Tiercé Ladbroke SA, ktorá je dcérskou spoločnosťou spoločnosti Entain a sesterskou spoločnosťou spoločnosti Ladbroke v Belgicku, začala ponúkať virtuálne stávkovanie v stávkových kanceláriách, ktoré prevádzkovala, v rovnakom čase ako spoločnosť Ladbroke. Spoločnosť Tiercé Ladbroke nedostala žiadne „povolenie“. Spoločnosť Tiercé Ladbroke je iný právny subjekt ako spoločnosť Ladbroke. Vzhľadom na formálnosť, ktorou sa vyznačuje odvetvová regulácia, čo znamená, že „povolenie“ alebo licencia sa udeľuje konkrétnemu právnomu subjektu ⁽⁵¹⁾, to ukazuje, že spoločnosť Ladbroke nebola v ponuke virtuálneho stávkovania sama.

⁽⁴⁶⁾ Pozri rozsudok Súdneho dvora z 22. decembra 2008, British Aggregates/Komisia, C-487/06 P, ECLI:EU:C:2008:757, body 85 a 89 a citovanú judikatúru; rozsudok Súdneho dvora z 8. septembra 2011, Komisia/Holandsko, C-279/08 P, ECLI:EU:C:2011:551, bod 51; rozsudok Súdneho dvora z 15. novembra 2011, Komisia a Španielsko/Vláda Gibraltáru a Spojené kráľovstvo, spojené veci C-106/09 P a C-107/09 P, ECLI:EU:C:2011:732, bod 87.

⁽⁴⁷⁾ <https://www.circus-sport.be/en>.

⁽⁴⁸⁾ <https://www.goldenvegas-sport.be/en>.

⁽⁴⁹⁾ <https://www.bingoal.be/fr>.

⁽⁵⁰⁾ <https://www.36win.be/en>.

⁽⁵¹⁾ Údaje vo formulári žiadosti o licenciu: <https://www.gamingcommission.be/en/operators/licences/betting-licence-f1-f2-f1>.

- (206) Aj keď sa stanovisko Komisie pre hazardné hry vyvinulo v tom smere, že virtuálne stávkovanie nie je formou stávkovania, a preto už neodporúčala, aby sa ponúkalo v herniach triedy IV (s licenciami F1 a F2), všetky kamenné stávkové kancelárie triedy IV s príslušnou licenciou mohli podľa zákona prevádzkovať virtuálne stávkovanie.
- (207) Od 1. júla 2017 Komisia pre hazardné hry pozastavila svoje „povolenie“ udelené spoločnosti Ladbrokes v roku 2014. Spoločnosť Ladbrokes však pokračovala v ponuke virtuálneho stávkovania aj po 1. júli 2017 na základe svojho stanoviska, že by to bolo v súlade so zákonom pre všetkých prevádzkovateľov len na základe licencie F.
- (208) Belgické orgány po 1. júli 2017 nepodnikli žiadne právne kroky na vymáhanie týchto „pozastavení“, ani nezačali právne konanie proti spoločnosti Ladbrokes.
- (209) Z dostupných skutočností uvedených už v odôvodnení 31 dopĺňujúceho rozhodnutia o začatí konania⁽⁵²⁾ vyplýva, že niektorí ďalší prevádzkovatelia (spoločnosti Bingoal/PMU, Betcenter Stanleybet a Sagevas) ponúkali alebo zamýšľali ponúkať virtuálne stávkovanie offline.
- (210) Na základe týchto skutočností Komisia dospela k záveru, že e-maily zaslané Komisiou pre hazardné hry nemali vo vzťahu k ostatným prevádzkovateľom účinky udelenia výlučných práv na virtuálne stávkovanie offline spoločnosti Ladbrokes, ktoré by sa dali prirovnávať k účinkom štátnej pomoci.
- b) Žiadna výlučnosť pre virtuálne stávkovanie offline na základe kráľovského dekrétu z roku 2018
- (211) Spoločnosť Ladbrokes napokon prestala ponúkať virtuálne stávkovanie 28. marca 2018 z dôvodu súdneho príkazu obchodného súdu v Bruseli, ktorý si vyžiadalo združenie FedCaf vzhľadom na pozastavenie platnosti rámcového oznámenia z 1. júla 2017.
- (212) V každom prípade 4. mája 2018 nadobudol účinnosť kráľovský dekrét z roku 2018. Podľa belgických orgánov by od prijatia kráľovského dekrétu z roku 2018 až do zrušenia všetkých troch rámcových oznámení Štátnou radou v roku 2019 (odôvodnenie 64) mohli kamenné stávkové kancelárie triedy IV s príslušnou platnou licenciou ponúkať virtuálne stávkovanie offline. Ako už bolo uvedené (odôvodnenie 167), viaceré z nich tak skutočne urobili, najmä spoločnosti SRL Bingo Bet, Derby (Ladbrokes), Stanleybet a Wedwinkel-Bettica. Tí istí prevádzkovatelia ponúkali virtuálne stávkovanie offline v období od toho istého rozsudku Štátnej rady z 19. septembra 2019, keď Rada rozhodla, že virtuálne stávkovanie nebude v súlade so zákonom o hazardných hrách (odôvodnenie 140) až do spätného zrušenia kráľovského dekrétu z roku 2018.
- (213) Komisia preto dospela k záveru, že kráľovským dekrétom z roku 2018 sa spoločnosti Ladbrokes neudelilo výlučné právo.
- (214) Na záver treba poznamenať, že od zrušenia kráľovského dekrétu z roku 2018 7. mája 2021 nie je v Belgicku povolené virtuálne stávkovanie offline a žiadny prevádzkovateľ ho neponúka, čo potvrdili belgické orgány.

5.4. Žiadne ušlé štátne zdroje v rámci údajného opatrenia od roku 2014 do súčasnosti

- (215) Sťažovatelia tvrdia, že belgické orgány tým, že neuložili poplatok za služby virtuálneho stávkovania ponúkané spoločnosťou Ladbrokes, zvýhodnili spoločnosť Ladbrokes tým, že jej poskytli preferenčné zaobchádzanie, a teda selektívnu výhodu (pozri odôvodnenie 21). Belgické orgány by sa tak vzdali štátnych zdrojov.
- (216) Všetky zariadenia triedy IV s príslušnou licenciou však v zásade mohli ponúkať virtuálne stávkovanie offline aj online (odôvodnenie 192). Komisia poznamenáva, že Komisia pre hazardné hry ani žiadny iný belgický verejný orgán neoslobodil spoločnosť Ladbrokes od poplatku a nezbavil ju povinnosti zaplatiť poplatok, ktorý by bol splatný. Z výkladu zákona o hazardných hrách belgickými orgánmi naopak vyplýva, že prevádzkovatelia nie sú povinní platiť osobitné poplatky za virtuálne stávkovanie.

⁽⁵²⁾ „Belgické orgány skutočne objasnili *de jure* a *de facto* situáciu od 10. februára 2014. Konkrétne opísali, že od 4. mája 2018 do 7. mája 2021 mohli všetky kamenné stávkové kancelárie triedy IV prevádzkovať virtuálne stávkovanie a že spoločnosti Wedwinkel – Bettica, Bingo Bet – bet 90 (do 12. marca 2020), Derby (Ladbrokes) a Stanleybet skutočne prevádzkovali virtuálne stávkovanie.“

- (217) Ďalej treba poznamenať, že pre zariadenia triedy IV neexistovala povinnosť mať osobitnú licenciu na prevádzkovanie virtuálneho stávkovania, a už vôbec nie za ňu platiť, takže neuloženie licenčného poplatku za virtuálne stávkovanie je len dôsledkom neexistencie osobitných pravidiel týkajúcich sa virtuálneho stávkovania v zákone o hazardných hrách.
- (218) Komisia ďalej poznamenáva, že prijatím kráľovského dekrétu z roku 2018 sa virtuálne stávkovanie offline stalo regulovaným, ale nepredpokladal sa preň žiadny osobitný poplatok. V skutočnosti, keď regulačný orgán konal prijatím kráľovského dekrétu z roku 2018, prijal nariadenie, v ktorom sa stanovili podmienky pre všetkých oprávnených prevádzkovateľov a nevzdal sa príjmov z dôvodu, že sa nevyžadoval osobitný poplatok za prevádzkovanie virtuálneho stávkovania zo strany spoločnosti Ladbrokes.
- (219) Komisia preto dospela k záveru, že belgický štát sa nezriekol žiadnych zdrojov, ktoré by spoločnosť Ladbrokes mala zaplatiť za prevádzkovanie virtuálneho stávkovania od roku 2014, ani sa ich nevzdal. Preto neexistuje žiadna súvislosť medzi údajným výlučným právom spoločnosti Ladbrokes a zaťažením štátneho rozpočtu v dôsledku neuloženia poplatkov.

5.5. Záver

- (220) Na záver Komisia konštatuje, že:
- neformálne e-mailové odpovede zaslané zamestnancom Komisie pre hazardné hry spoločnosti Ladbrokes sa nepovažujú za akt poskytnutia pomoci v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ (pozri oddiel 5.2.);
 - e-maily zaslané Komisiou pre hazardné hry nemali voči iným prevádzkovateľom účinky udelenia výlučných práv na virtuálne stávkovanie spoločnosti Ladbrokes, ktoré by sa dali prirovnať k účinkom štátnej pomoci v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ (pozri oddiel 5.3.);
 - belgický štát sa nezriekol žiadnych zdrojov, ktoré by spoločnosť Ladbrokes mala zaplatiť za prevádzkovanie virtuálneho stávkovania od roku 2014, ani sa ich nevzdal (pozri oddiel 5.4.).
- (221) Komisia preto dospela k záveru, že Belgicko neposkytlo spoločnosti Ladbrokes žiadnu neoprávnenú štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, keďže neexistuje i) akt poskytnutia pomoci, ii) žiadne výlučné práva, ktoré by sa dali k nej prirovnať a iii) vzdanie sa štátnych prostriedkov.

6. ZÁVER

- (222) Vzhľadom na uvedené skutočnosti Komisia dospela k záveru, že uvedené opatrenie nepredstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE

Článok 1

Belgické kráľovstvo neposkytlo spoločnosti Ladbrokes neoprávnenú pomoc vo forme výlučných práv na virtuálne stávkovanie od 10. februára 2014. Údajné opatrenie sa nepovažuje za štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

Článok 2

Toto rozhodnutie je určené Belgickému kráľovstvu.

V Bruseli 11. apríla 2025

Za Komisiu
Teresa RIBERA
výkonná podpredsedníčka